

HELSINGIN KAUPUNKI
SOSIAALIVIRASTO
Lasten päivähoidon vastuualue

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Päivähoitoalueen päällikkö on tarkastanut seuraavat
varhaiskasvatussuunnitelmat ja esittää ne vahvistettaviksi lasten
päivähoitojaostossa.

Päiväkoti Nuotin varhaiskasvatussuunnitelma

Helsingissä 12.04.2007

allekirjoitus

PÄIVÄKOTI NUOTIN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE

1. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT PÄIVÄKOTI NUOTISSA

1.1. Päiväkoti Nuotti

- 1.1.1. Toimintayksikön kuvaus
- 1.1.2. Kartta
- 1.1.3. Päiväkodin arvot
- 1.1.4. Päiväkodin toiminta-ajatus

1.2. Näkemys lapsesta ja oppimisesta

- 1.2.1. Lapsi
- 1.2.2. Lapsi oppijana

1.3. Oppimisympäristö

- 1.3.1. Fyysiset tekijät
- 1.3.2. Pedagogiset tekijät
- 1.3.3. Turvallisuus
- 1.3.4. Ilmapiiri
- 1.3.5. Sosiaaliset suhteet

1.4. Opetusmenetelmät ja työtavat päiväkotinuotissa

- 1.4.1. Leikki
- 1.4.2. Muut opetusmenetelmät ja työtavat

2. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN KESKEISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

2.1. Kieli ja vuorovaikutus

- 2.1.1. Keskeiset sisällöt ja menetelmät erityisopetuksessa
- 2.1.2. Äidinkielen tukeminen kielikyöryryhmässä

2.2. Matematiikka

2.3. Eettinen ja uskontokasvatus

- 2.3.1. Eettinen kasvatus
- 2.3.2. Uskontokasvatus

2.4. Luonto, ympäristö, historia ja yhteiskunta

2.4.1. Luonto ja ympäristö

2.4.2. Historia ja yhteiskunta

2.5. Terveys

2.6. Liikkuminen

2.7. Taide ja kulttuuri

2.7.1. Musiikki

2.7.2. Kuvataide

2.7.3. Kädentaidot

3. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKEN YLEINEN TUKI

3.1. Kodin kanssa tehtävä yhteistyö - KASVATUSKUMPPANUUS

3.2. Yhteistyö perusopetuksen kanssa

3.3. Lapsen esiopetuksen suunnitelma

3.4. Arviointi

3.4.1. Lapsen arviointi varhaiskasvatuksessa

3.4.2 Lapsen itsearviointi

3.5. Tukipalvelut

4. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN HOITO, KASVATUS JA ESIOPETUS

4.1. Erityinen tuki

4.2. Esiopetus erityisopetuksessa

5. KIELI- KULTTUURIVÄHEMMISTÖJEN OPETUS

5.1. Monikulttuurinen opetus

5.2. Erityiseen pedagogiseen järjestelmään tai periaatteeseen perustuva varhaiskasvatus ja esiopetus

5.2.1. Kielikylpyryhmä Musikanter

6. VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAADINTA JA TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI

7. PROSESSIN KUVAUS

(LIITTEET PAPERIVERSIOSSA)

ESIPUHE

Päiväkoti Nuotin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma on laadittu Helsingin kunnallisen esiopetussuunnitelman (1995) pohjalta. Esiopetus liittyy päiväkodissamme kiinteästi varhaiskasvatukseen. Esiopetusta koskeva osuus sisältyy varhaiskasvatussuunnitelmaan ja perustuu Opetushallituksen antamiin esiopetuksen perusteisiin (2000), Helsingin kaupungin sosiaaliviraston esiopetuksen opetussuunnitelmaan (2001). Stakesin varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2003 ja tarkistettu painos 2005) ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman luonnos (2006) ovat pohjana varhaiskasvatussuunnitelman osuudelle.

Tämä suunnitelma on laadittu seitsemälle erilaiselle ryhmälle, jotka toimivat neljässä eri rakennuksessa. Nuotissa on viisi kokopäiväryhmää, (joista yksi on integroitu erityisryhmä ja yksi ruotsin kielen kielikylypyryhmä) ja kaksi osapäiväryhmää (koululaisten iltapäiväkerho ja kolmen tunnin aamupäiväkerho). Lasten ikäjakauma on laaja yhdestä kahdeksaan ikävuoteen. (kts. päiväkodin kuvaus 1.1.1.) Suunnitelman näkökulma on valittu melko yleiseksi, jotta se sopisi kaikille ryhmille. Jokainen ryhmä tekee toiminnalleen oman tarkemman suunnitelmansa vuosittain.

1. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT PÄIVÄKOTI NUOTISSA

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus muodostavat lapselle kasvatuksellisen ja opetuksellisen kokonaisuuden, jossa otetaan huomioon kunkin lapsen kehitysvaihe ja yksilölliset tarpeet. Opetus rakentuu kodista saatavalle kasvatuserustalle; yhdessä kotien kanssa tuetaan lapsen kasvua ja kehittymistä.

Varhaiskasvatus, opetus, hoito ja kuntoutus ovat päiväkodissa tavoitteellisia ja suunnitelmallisia. Päämääränä on lapsen oma aktiivinen toiminta, oppimaan oppiminen ja elämäntaitojen vahvistuminen. Yhdessä toimimisen taidot

kehittyvät ja minäkuva vahvistuu. Toiminta on kokonaisvaltaista, monipuolista ja lapsen kokemuksiin liittyvää.

1.1. Päiväkoti Nuotti

1.1.1. Toimintayksikön kuvaus

Päiväkoti Nuotti sijaitsee Pukinmäen Säveltäjänpuistossa. Puiston alueella toimii myös Pukinmäen ala-asteen sivukoulu, Pukinmäen Taidetalo ja Partiolippukunta. Pihapiirissä on toimintaa aamuvarhaisesta iltamyöhään; päiväkodin ja koulun sulkeuduttua harrastustoiminta jatkuu iltaan.

Päiväkotimme toimii fyysisesti neljässä eri rakennuksessa:

Villa Öller on viehättävä keltaiseksi rapattu jugendhuvila 1900-luvun alkupuolelta. Huvila on remontoitu päiväkodiksi 1984. Huvila on nelikerroksinen, joista kolmessa on erilaista toimintaa. Kivijalassa on sauna, veisto, henkilökunnan sosiaalityttilat ja varastointitytilaa. Keskikerroksessa on Pelimannien (3–6-vuotiaiden) kokopäiväryhmä. Pelimannien tytilat ovat kotoisat ja tytilavat. Korkeat huoneet, valoisa erkkeri, toimiva kakluuni ja kodikas keittiö luovat viihtyisän kokonaisuuden. Yläkerrassa on Soittoniekat, koululaisten iltapäiväkerho. Soittoniekoilla on käytössään kolme avaraa huonetta, halli, pieni käytännöllinen keittiö ja toimistohuone. Ylimmässä kerroksessa on ullakko, joka ei ole päivittäisessä käytössä.

Villa Björkbacken on kermanvärinen puinen jugendhuvila 1900-luvun alkupuolelta. Huvila on remontoitu päiväkodiksi 1987. Kivijalassa on leikkikerho Soittorasiala ja henkilökunnan sosiaalitytilat. Soittorasialalla on käytössä iso avara huone, askarteluun sopiva märkätytila ja oma eteinen sisäänkäynnillä. Keskikerroksessa on Pillipiiparit, pienten lasten kokopäiväryhmä. Pillipiipareiden tytilat ovat avarat: huoneet ovat korkeat, valoisat ja tunnelmalliset. Lämpöä tuo kakluuni. Suurista ikkunoista avautuu näkymä puistoon. Keskikerrokseen on kaksi sisäänkäyntiä: pääsisäänkäyntiä käyttävät

Pillipiiparit, ja lasikuistin kautta pääsee keittiöön ja edelleen ryhmän tiloihin. Kolmannessa kerroksessa on pienryhmähuone ja asuintiloja.

Uudisrakennukset ovat valmistuneet kahdessa vaiheessa: A- ja B-talo vuonna 1988 ja C-talo ja liikuntasali vuonna 1991. A-, B- ja C-talot ovat kaksikerroksisia vaaleanvihreiksi maalattuja puuverhoiltuja harjakattoisia rakennuksia.

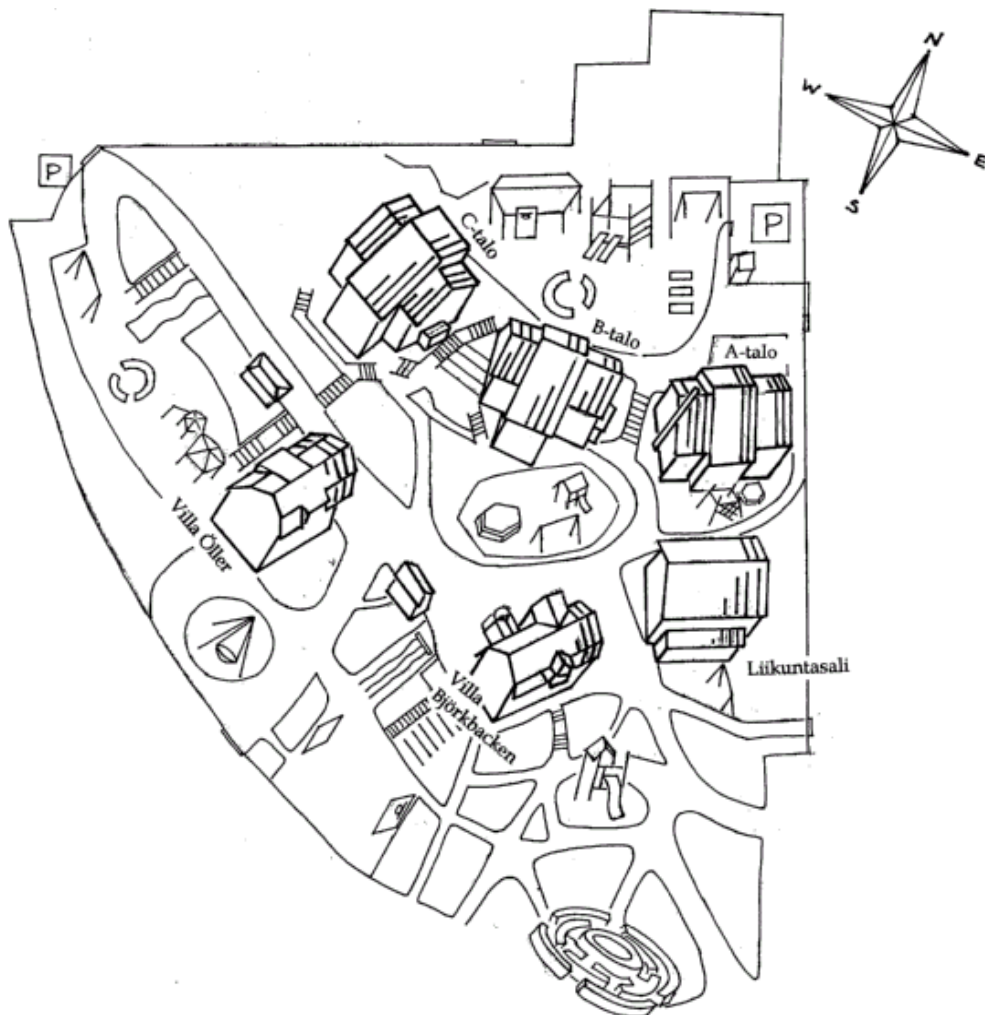
A-talon yläkerrassa on ruotsin kielen kielikylpyryhmä Musikanter ja päiväkodin johtajan toimisto. Eteistilat ovat avarat ja käytännölliset. Eteisestä on käynti alakerran tiloihin. Ryhmän käytössä on kaksi tilavaa ja valoisa huonetta. Toisessa huoneessa on tilat ruokailulle, leikille, peleille ja askartelulle. Huoneesta on jännittävästi rakennettu kulku ullakkokerroksen pieneen leikkitalaan. Toinen huone toimii lepotilana, jossa on myös tilaa lukunurkalle ja koti- ja roolileikille. Samassa kerroksessa on kodikas keittiö ja henkilökunnan ruokailutila. Alakerrassa on integroitu erityisryhmä Rumpalit. Rumpaleiden oma sisäänkäynti johtaa viiteen lasten käytössä olevaan tilaan. Vesileikkihuone on kauniisti valaistu tila, jossa on iso kaakeloitu allas ja lasten seinämaalauksia kestävä ja pestävä seinä. Vastapäinen huone puolapuineen mahdollistaa huoneen moneen eri käyttöön; peuhuksi, majaksi, oppimiskeskukseksi jne. Iso sali on jaettu lepo-, ruokailu- ja leikkitalaksi. Takkahuoneessa on ryhmän käytössä pienoiskeittiö. Huone toimii myös ateljeetilana.

B-talon yläkerrassa toimii 3-6-vuotiaiden kokopäiväryhmä Posetiivarit. Ryhmän tilat ovat identtiset A-talon yläkerran kanssa. Molempien tilojen suunnitelmissa lähtökohta on ollut helppo muunneltavuus sekä koulun että päiväkodin käyttöön. Tilat olivat yli kymmenen vuotta Pukinmäen ala-asteen käytössä ja palautuivat syksyllä 2006 päivähoidolle. Alakerrassa on päiväkodin ja koulun yhteiskäytössä viihtyisä kokoushuone pienoiskeittiöineen sekä tilava ja monikäyttöinen sali. Salia käytetään laulutunneilla, teatteriesityksissä, pienryhmätoiminnassa sekä liikuntatilana. Salissa on käytössä piano ja CD-soitin. Iltaisin Pukinmäen taidetalo käyttää salia mm. rummunsoiton opetustilana. Alakerrassa on myös päiväkodin

pyykinhuoltohuone sekä ompeluhuone. Ompeluhuone on tilava valoisa huone, jossa on mahdollista ommella, kutoa kangaspuilla sekä varastoida ompelutarvikkeita. Talon kopiokone löytyy alakerran sisäänkäynnin vierestä.

Liikuntasali valmistui Säveltäjänpuistoon vuonna 1991. Liikuntasali on aktiivisessa käytössä koulun, päiväkodin, leikkipuiston ja Pukinmäen taidetalon kesken. Liikuntasalissa on 3 pukuhuonetta, pieni toimisto, sali näyttämöineen sekä ulkovarasto. Liikuntasali voidaan muuttaa myös juhlasaliksi ja sieltä löytyy istuimet noin sadalle.

1.1.2. Kartta

1.1.3. Päiväkodin arvot

Päiväkoti Nuotin toimintaa ohjaavat Helsingin kaupungin arvot:

asiakaslähtöisyys, kestävä kehitys, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus, turvallisuus ja yrittäjämielisyys.

Näiden rinnalle on Nuotissa keväällä 2005 yhdessä henkilökunnan ja lasten vanhempien kanssa päivitetty seuraavat arvot. Pienistä paloista kuin korsi toisensa perään kasautui ”arvokeko

Itsensä ja toisen arvostamisessa koemme tärkeänä, että se toteutuu suhteessa sekä lapsiin, vanhempiin, että työyhteisöön.

Lapsuuden ja leikin arvostamisessa painotamme lapsuuden ainutkertaisuutta ja vanhempien sekä henkilökunnan roolia sen turvaamiseksi.

Oikeus oppia ja kasvaa omana itsenään pitää sisällään ilon säilymisen oppimisessa ja kannustamisen tärkeyden.

Yhteistyön arvostaminen ja kasvatuskumppanuus korostuvat. Päiväkodin yhteishengestä ja jokaisesta siihen kuuluvasta yksilöstä huolehtiminen on meille tärkeää. Ystävyyden rakentaminen on aikuisten vastuulla, jokainen tarvitsee ainakin yhden hyvän ystävän.

**ITSENSÄ JA TOISTEN
ARVOSTAMINEN**

- Luottamuksellisuus
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Oikeudenmukaisuus ja vastuunkantamisen tukeminen
- Myönteisen minäkuvan tukeminen

**LAPSUUDEN JA LEIKIN
ARVOSTAMINEN**

- Turvallisuus
- Lastenkulttuurin ja perinteen vaaliminen

**OIKEUS OPIA JA KASVAA OMANA
ITSENÄÄN**

- Tukeva ja kannustava ilmapiiri
- Yksilöllisyyden ja erilaisten oppimistapojen huomioiminen
- Ilo oppimisesta
- Positiivinen asenne ja vastoin käymisistä selviytyminen

YHTEISTYÖN ARVOSTAMINEN

- Tasa-arvoisen keskustelukulttuurin vaaliminen
- Yhteishengestä huolehtiminen
- Ystävyyden rakentaminen

1.1.4. Päiväkodin toiminta-ajatus:

N : NUOTISSA OPIMME LEIKIN KAUTTA

U : USKOMME JOKAISEN KYKYIHIN, KANNUSTAMME TOISIAMME,
USKALLAMME YRITTÄÄ

O : OIVALTAMALLA ITSE SAAMME JA JAAMME ONNISTUMISEN
KOKEMUKSIA

T : TOIMIMME YHDESSÄ TURVALLISESTI

T : TUTUSTUMME TIEDON, TAIDON JA TUNTEEN TEIHIN

I : ITSETUNTO KASVAA ILOSTA, ILMAISUSTA JA IHMETYKSESTÄ

1.2. Näkemys lapsesta ja oppimisesta

1.2.1. Lapsi

Jokainen lapsi on yksilö ja tärkeä sellaisenaan. Jokainen kehittyy omaan tahtiinsa ja jokaisen tarpeet ovat yksilölliset. Tästä syystä pidämme erityisen tärkeinä sekä aloituskeskustelua että kasvatuskeskustelua vanhempien kanssa. Lapsi on päiväkodissa sekä yksilö että ryhmän jäsen. Hän käyttää tilojen ja aikuisten tarjoamia mahdollisuuksia oman persoonallisuutensa mukaisesti. Monen lapsen toiminta on aktiivista ja puuhakasta, hän kulkee leikistä toiseen ja tapaa päivittäin monia ihmisiä. Ryhmässä toimiminen on paitsi eläytymistä ja leikkiä myös uuvuttavaa ja päivittäinen lepo antaa mahdollisuuden rauhoittua, olla hiljaa itsensä kanssa. Levon tarpeen määrä on kovin yksilöllistä, toiset kuuntelevat sadun toiset nukahtavat ja heille se on tarpeen.

Alle kolmivuotiaana lapsi kehittyy valtavalla vauhdilla. Keskeisiä ovat kielelliset ja motoriset taidot. Päiväkodissa sosiaaliset taidot alkavat myös kehittyä varhain. Ryhmässä lapsi näkee miten aikuiset ja muut lapset toimivat ja hän oppii toisten mallista. Myöhemmin sosiaalisten taitojen karttuessa hän oppii ilmaisemaan omia tarpeitaan ja tunteitaan sekä ottamaan huomioon muita. Kannustamme lapsia tekemään niitä asioita, joihin he jo kykenevät. Annamme aikaa ja mahdollisuuden tehdä itse.

Esiopetuksessa: Jokaisella lapsella on omat kiinnostuksen kohteensa, joiden avulla aktiivisuus koetetaan saada esiin niissäkin lapsissa, joissa se syystä tai toisesta ei näy. Hyväksyntä ja kannustus rohkaisevat lapsia toimimaan. Omatoimisuus lisääntyy ja hän oppii luottamaan kykyihinsä ja taitoihinsa. Lapsi oppii tunnistamaan omia tunteitaan ja ilmaisemaan niitä entistä selkeämmin. Ristiriitojenkin selvittäminen itsenäisesti on mahdollista. Lapsen päivään kuuluu yhä sekä toimintaa että lepoa.

Lapsen tunne-elämän kehittymiselle on tärkeää vuorovaikutus toisten lasten ja aikuisten kanssa. Vastuu omista leikeistä ja toiminnasta korostuu. Lapsen vastuuntunnon kasvaessa hän voi saada lisää erityistehtäviä tai pieniä eskarioikeuksia.

1.2.2. Lapsi ja aikuinen

Aikuinen toimii päiväkodissa monessa ”roolissa”.

- * Mahdollistajana
- * Ohjaajana, auttajana, esimerkkinä
- * Aikuisena, ”vanhempana”
- * Havainnoijana ja arvioijana
- * Kehittäjänä, kehittyjänä ja oppijana

Eri ikäisenä ja eri kehitysvaiheissaan lapsi tarvitsee apua ja ohjausta ja toisaalta mahdollisuuksia eri asioissa. Hän tarvitsee mahdollisuuden leikkiin, ystäviin, monipuoliseen liikuntaan ja turvalliseen syliin, myös mahdollisuuden saada apua lapsilta ja auttaa itse kavereita. Jo hyvin pienestä hän tarvitsee mahdollisuuden omatoimisuuteen. Myöhemmin hänellä on jo taitoja toimia itsenäisesti monissa tilanteissa ja sitä aletaan jo odottaa häneltä.

Voisimme ajatella kehitystä seuraavasti:

MAHDOLLISUUS + TUKI --> TAITO --> KÄYTÄNNE, joka avaa uuden mahdollisuuden.

Esimerkiksi leikkaamisen taidon alkeisiin lapsi tarvitsee aikuisen aikaa ja tukea. Käytämme aluksi yhdessä ”kaksikahvaisia” saksia ja opettelemme silmän ja kummankin käden koordinaation yhdistämistä. Taitojen karttuessa lapsi opettelee leikkaamaan myös yksin; aluksi ”silppuamaan” ja myöhemmin viivaa pitkin. Pian taito tulee käytänteeksi ja mitkä mahdollisuudet se sitten avaakaan askartelun maailmaan.

Apua ja ohjausta lapsi tarvitsee ystävyyssuhteiden hoitoon, oppimaan oppimisen taitoihin, joskus myös leikkitaitojen kehittymiseen sekä hyvin yksilöllisesti eri kehittymisen osa-alueiden taitoihin, joiden tunnistamisessa myös vanhemmat ovat avainasemassa.

Vahvaa ja ymmärtävää aikuista lapsi tarvitsee myös päivittäin, omiin iloihinsa ja murheisiinsa, ristiriitojen käsittelemiseen, rajojen asettamiseen ja kaikkien tasapuolisen hyvinvoinnin turvaamiseen. Toisen leikki ei saa aiheuttaa toiselle pahaa mieltä. Ryhmän yhteishenki on aikuisten vastuulla. Lasten kuunteleminen, mielekkään ja kehitystasoisien toiminnan mahdollistaminen yhdessä lasten kanssa sekä ryhmähengestä huolehtiminen ovat avaimemme kaikkien hyvään oloon kodinomaisena, aktiivisena ja perheitä kuuntelevana päiväkotina.

Esiopetuksessa: Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus ovat tärkeitä lapsen myönteisen minäkuvan kehittymiselle. Lapsen ajattelutaidot kehittyvät. Aikuinen huolehtii siitä, että oppiminen on kokonaisvaltaista ja siihen liittyvät elämykset ja tunteet. Oppiminen on jatkuvaa ja uusi tieto rakentuu vanhan pohjalle. Lapsi rakentaa tietoa yhdessä toisten kanssa.

Oppimisen edellytyksenä on, että lapsi kiinnostuu, toimii aktiivisesti ja saa itse vaikuttaa asioiden etenemiseen. Hän oppii leikinomaisesti ja oppiminen on mielekästä kun se on sidoksissa arkielämän tilanteisiin, lapselle tuttuihin asioihin.

Oppimista tapahtuu valtavasti huomaamatta, mutta esiopetusvuonna rakennetaan myös kuvaa itsestä oppijana. Mietitään miten voi oppia, miten minä olen oppinut, mitä oppimiseen tarvitaan ja miten pieniä asioita voikaan sanoa oppimiseksi. Huomataan miten paljon tietoa ja taitoja meillä jo on!

1.3. Oppimisympäristö

1.3.1. Fyysiset tekijät

Päiväkoti Nuotin oppimisympäristö muodostuu ryhmien kotialueista, liikuntasalista, laulusalista ja laajasta monipuolisesta rinnepihasta. Jokaisella ryhmällä on käytössään oma kerros, kotialue, joka rauhoittaa ja rajaa koko tilan yhden ryhmän käyttöön. (kts. 1.1.1.)

Lasten käyttöön tarkoitetut lelut, pelit, askartelumateriaalit, tutkimisvälineet, kirjat yms. ovat lasten ulottuvilla. Otamme huomioon lapsen liikunnan tarpeen. Liikumme paljon ulkona ja käytämme viikoittain liikuntasalia.

Oppimisympäristöä rakennamme kulloisenkin ryhmän ja vuoden teeman mukaan. Ympäristöstä huolehditaan yhdessä lasten kanssa ja se muuttuu pitkin vuotta. Selkeät kotialueemme edistävät sekä lasten että henkilökunnan terveyttä. Epidemiat eivät niin helposti leviä talosta toiseen.

Esiopetuksessa: Edellisen lisäksi oppimisympäristöstä löytyvät tietokoneet, joissa on lapsille tarkoitettuja pedagogisia ohjelmia.

1.3.2. Pedagogiset tekijät

Leikki on kaiken A ja O. Nuotissa lapsikeskeisyys tarkoittaa sitä, että lapsi on ajattelun ja suunnittelun keskipiste. Aikuiset suunnittelevat toimintaa huomioiden lapsiryhmän tarpeet, sekä lasten ja vanhempien toiveita. Toiminta on leikinomaista, käytännönläheistä ja pohjautuu lapsen mieltä kiinnostaviin asioihin.

Tavoittemme on, että Nuotissa lapset oppivat, miten uusia asioita voi oppia. Tärkeää on että lapset oppivat tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa sekä ilmaisemaan omia toiveitaan ja tuntojaan. Lapset toimivat myös toinen toisensa opettajina. Pyrimme tunnistamaan lasten erilaisia oppimistyylyjä; toiset omaksuvat uusia asioita helpommin katselemalla toiset kuulemalla ja

suurin osa alle kouluikäisistä lapsista tarvitsee oppiakseen konkreettista tekemistä ja fyysistä toimintaa. Pyrimme tietoisesti tarjoamaan elämyksiä eri aistien kautta, toimintamme on kokonaisvaltaista.

Esiopetuksessa: Esiopetus on ohjaavaa kasvatusta, jossa aikuinen asettaa lapselle rajoja ja lapseen kohdistetaan jo odotuksia ja vaatimuksiakin. Jokaiselle lapselle tehdään yksilöllinen esiopetussuunnitelma, jonka päiväkodin opettaja tekee yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa.

Pedagogisen toiminnan kivijalka on henkilökunta, josta jokainen on tärkeä. Hyödynnämme yksilöiden taitoja yli ryhmärajojen ja kannustamme toisiamme osallistumaan uusiin koulutuksiin. Kehitys kulkee eteenpäin ja tahdomme olla mukana – jalat tiukasti maassa ja perinteissä, nenä uusia tuulia haistellen.

1.3.3. Turvallisuus

Turvallisuus on tärkeimpiä asioita, jonka vanhemmat nimeävät toiveenaan esim. vanhempainilloissa. Se sisältyy myös toiminta-ajatukseemme. Pk. Nuotissa arvioidaan vuosittain ryhmän turvallisuussäännöt sekä ulko- että sisätoiminnassa. Rajoihin vaikuttavat lasten ikä sekä taidot.

Pihamme on osittain aitaamaton. Tästä johtuen käymme myös joka syksy keskustelua yhteisvastuusta pihalla: sovimme yhteiset pihäsäännöt ja riittävät aikuisresurssit. Vuosien varrella olemme kääntäneet pensaikkoisen ja aitaamattoman alueemme positiiviset puolet esiin.

Kun opetamme lapsia kertomaan leikeistään ja aikeistaan, annamme heille samalla vastuuta omista tekemisistään (kullekin iän ja kykyjen mukaan). Joskus hyvin kannettu vastuu lisää vapautta. Ajatuksemme ovat osoittautuneet toimiviksi. Olemme tyytyväisiä vastuukasvatukseemme. Piha-alueemme on niin laaja ja monipuolinen, ettei rajoja tarvitse uhmata leikkipaikkaa etsiessä. Olemme kuitenkin tehneet toimintaohjeet sen varalta, että joku poistuu päiväkodin alueelta ilman lupaa.

Koulujen loma-aikoina supistamme toimintaa ja yhdisteemme ryhmiä tarpeen mukaan. Silloin ryhmien kokoonpanot ja henkilökunnan sijoittuminen mietitään tarkasti etukäteen turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Pyrimme järjestämään jokaiselle lapselle tutun aikuisen myös supistettuna toiminta-aikana ja tiedotamme asiasta vanhemmille etukäteen.

1.3.4. Ilmapiiri

Nuotissa vallitsee iloinen, avoin, rohkaiseva, kannustava ja kiireetön ilmapiiri. Koko henkilökunta on lapsia varten ja toimii heille mallina. Rakennamme tietoisesti ryhmähenkeä, lapset oppivat auttamaan kaveria ja ottamaan apua vastaan myös toisiltaan.

Koemme rikkautena ryhmät, joissa on eri ikäisiä lapsia. Kun lapsi oppii uuden asian hän voi neuvoa sen muille ja kannustaa toisiakin opettelemaan taidon. Myönteinen oppimiskokemus vahvistaa minäkuvaa ja innostaa ystäviäkkin. Myönteinen minäkuva on erityisen tärkeä myös silloin, kun opetellaan suvaitsevaisuutta sekä erilaisten ja eri kulttuuristen ihmisten yhteistyötä. Ryhmän henki ja tavat siirtyvät luontevasti uusillekin lapsille, kun vain osa lapsista vaihtuu kerralla. Tällöin ”ryhmäytymisaika” on myös lyhyempi.

Henkilökunta vaalii ilmapiiriä mm. omien kehittämispäiviensä ja kehittymisiltojensa avulla. Annamme arvoa sille palautteelle, jonka lapset, vanhemmat, opiskelijat, sijaiset, ja yhteistyökumppanit antavat toiminnastamme. Tavoitteet ja toimintatavat sovitaan ja arvioidaan yhdessä.

1.3.5. Sosiaaliset suhteet

Sosiaalisessa oppimisympäristössä keskeistä on vanhempien ja henkilökunnan, aikuisten ja lasten sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus. Toimivasta vuorovaikutuksesta syntyvä myönteinen ja toisia kunnioittava ilmapiiri luo edellytyksiä hyväksyä erilaisuutta. Ryhmän merkitys on tärkeä; keskusteleminen, toisen kuunteleminen, yhdessä pohtiminen ja toimiminen auttavat ymmärtämään asioita laajemmin. Lapsi saa palautetta omasta

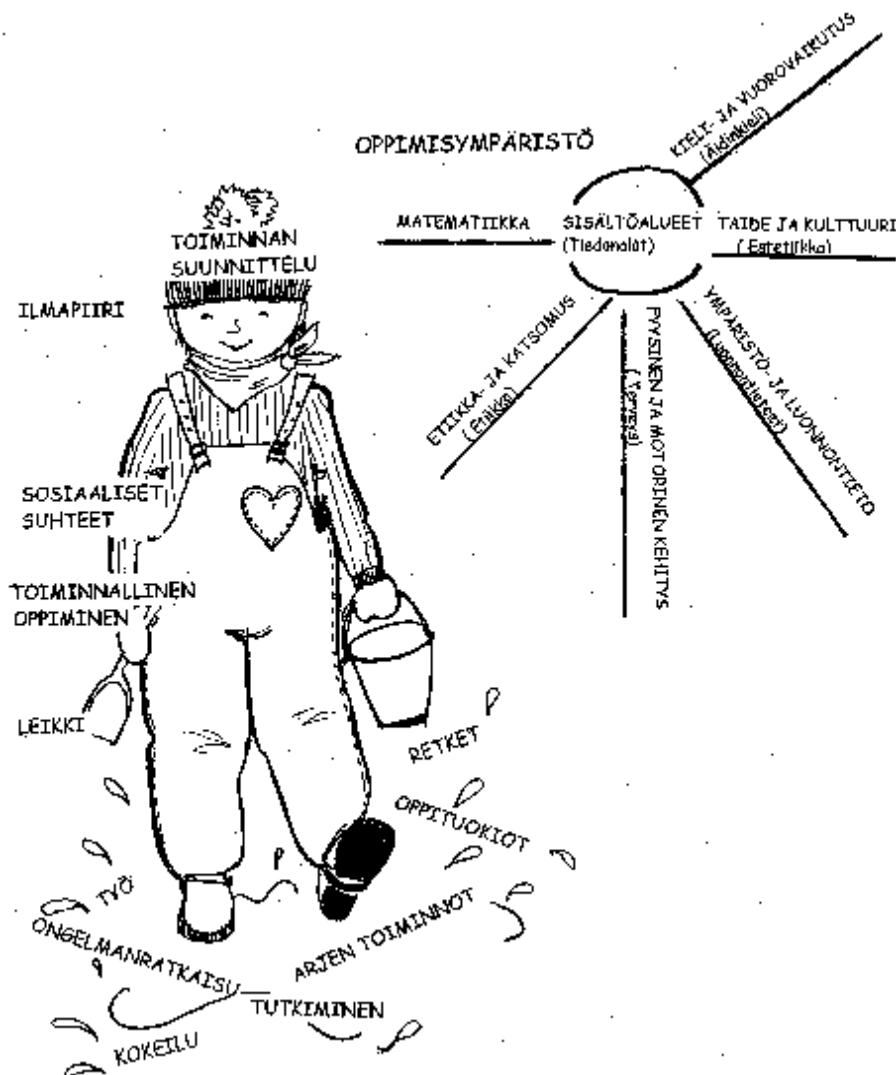
toiminnastaan ja oppii ottamaan muita huomioon. Pienryhmissä toimiminen antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin.

Opettelemme tekemään kompromisseja ja selvittämään ristiriitoja sekä pyytämään ja antamaan anteeksi - aluksi aikuisen kanssa ja iän ja taitojen karttuessa yhä itsenäisemmin.

Esiopetuksessa: Esiopetuksessa vertaisryhmän vaikutus oppimiseen korostuu; opitaan yhdessä, autetaan ja kannustetaan toinen toisiamme. Lapsi selvittää ristiriitatilanteita jo itsenäisesti.

1.4. Opetusmenetelmät ja työtavat päiväkotit Nuotissa

Päiväkoti Nuotissa toteutetaan eheytettyä opetussuunnitelmaa. Eheytyyssä opetuksessa eri tiedonalojen sisällöt yhdistyvät lapselle mielekkäiksi kokonaisuusiksi.

1.4.1. Leikki

Leikki ja leikinomaisuus ovat kaiken toiminnan perusta. Se on elämys, se on lapsen ominta toimintaa ja tärkeitä lapsen kokonaispersoonallisuuden kehittymiselle. Leikissä lapsi tuo omat ideansa esiin ja muodostaa niistä yhdessä muiden leikkijöiden kanssa yhteisöllisen kokemuksen. Leikissä lapsi hahmottaa maailmaa, oppii ymmärtämään erilaisia tilanteita ja tunteita. Hän harjoittelee taitoa ratkaista eteen tulevia ongelmia.

Lapsen leikki rakentuu kokemuksista, joita lapsi saa ympäristössään ja kulttuurissaan. Aikuisten toiminnalla on merkitystä lapsen leikin mahdollisuuksille. Tarjoamme lapselle mahdollisuuksia monipuolisiin leikkeihin niin sisä- kuin ulkotiloissa. Toiminnan suunnittelussa otamme huomioon mahdollisuuden sisällöllisesti erilaisiin ja erityyppisiin leikkeihin. Hyvä leikkiympäristö on lapselle myös hyvä oppimisympäristö. Päiväkoti Nuotin monipuoliset tilat tarjoavat mahdollisuuden leikin pitkäkestoisuuteen ja monipuolisuuteen sekä sisällä että ulkona. Myös välineistön käytössä pyritään takaamaan monipuolisuus ”kierrättämällä ” leluja ja pelejä säännöllisesti ryhmästä toiseen aina kullekin vuorollaan. Päiväkodin piha-alue on laaja ja tarjoaa lapsille mahdollisuuden etsiä rauhallisiin leikkiympäristöihin, pelikentällä mahdollistuvat taas monet sääntöleikit ja -pelit.

Lapselle leikki näyttäytyy monissa eri muodoissa yksinleikistä yhteisleikkeihin ja roolileikeistä sääntöleikkeihin. Jokainen lapsi kehittyä leikkitaidoissaan yksilöllisesti, kasvattajan tehtävänä on luoda leikin onnistumiseen riittävät puitteet ja tukea lapsen leikkitaitojen monipuolistumista.

Leikin merkitys lapsen kasvussa ja kehityksessä on ennen kaikkea ILON ja ELÄMYSTEN kokemukset. Leikin avulla lapsi käy läpi omia tunnetilojaan ja harjaannuttaa sosiaalisia taitojaan yhdessä muiden lasten kanssa. Hänen empatiataitonsa vahvistuvat ja ongelmanratkaisutaitonsa kehittyvät luovassa leikissä.

Esiopetuksessa: Esiopetuksessa lapsi leikkii mielellään sääntö- ja roolileikkejä. Hänellä tulee edelleen olla mahdollisuus myös pitkäkestoiisiin mielikuvitusleikkeihin. Esikouluikäisellä lapsella leikki tarjoaa erinomaiset puitteet uusien taitojen harjaannuttamiseen. Hyvä oppimisympäristö tarjoaa aina myös leikinomaisen näkökulman. Esiopetuksessa tulee olla tilaa lapsen spontaanille toiminnalle ja leikille.

1.4.2. Muut oppimismenetelmät ja työtavat

Opetusmenetelminä ja työtapoina käytämme oppituokioita ja arjen toimintoja. Opetusta toteutamme paljon pienryhmissä. Pienryhmän etuna on se, että jokainen lapsi saa äänensä kuuluviin ja odotteluajat eivät ole liian pitkiä. Pienryhmät Nuotissa voivat olla oman ryhmän sisäisiä tai pienryhmä voi koostua kahden tai useamman ryhmän lapsista. Tällaista kerhomuotoista toimintaa kutsumme ”Luoviksi viikoiksi”. Luovien viikkojen aikana, kerran vuodessa, jokainen ryhmä kokoontuu 5 – 6 kertaa. Aiheet ovat liittyneet vuoden teemaan.

Menetelmien valinnan pohjana ovat lasten henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tai esiopetuksessa lapsen esiopetussuunnitelmat (LEOPS), jotka on tehty yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa. Päiväkoti Nuotin henkilökunta sitoutuu vuosittain tai pidemmäksi aikaa yhteiseen teemaan, joka myös osittain ohjaa työtapojen ja menetelmien painottumista. Teematyöskentely tukee toiminnallista monipuolisuutta.

Jokaisen alle kouluikäisen lapsen kasvua ja kehitystä dokumentoidaan monin eri tavoin yhdessä lapsen kanssa. Kasvun kansioon kerätään lapsen töitä, kommentteja, valokuvia ja aikuisten kirjaamia asioita arjesta ja juhlista. Pk. Nuotissa kasvun kansio seuraa mukana ryhmästä toiseen siirryttäessä.

Esiopetuksessa: Esiopetuksessa korostuvat aiempaa enemmän lapsen oman toiminnan suunnittelutaidot, ongelmanratkaisutaidot, syy- seuraussuhteiden pohtiminen omatoimisuus ja tehtävien alusta loppuun saattaminen.

Päiväkoti Nuotti on esiopetuksen tiimoilta yhteistyössä Pukinmäen ala-asteen kanssa, jonka kanssa on laadittu yhteistyösuunnitelma. Yhteistyömenetelminä toteutetaan mm. valinnaiskursseja, joihin on osallistunut oppilaita sekä esi- että alkuopetusluokista – opettajinaan esi- ja alkuopettajat. Kts 3.2.

2. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN KESKEISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Suunnittelussa ja toteutuksessa toimimme eheyttävän opetuksen periaatteiden mukaan. Eheyttävän opetuksen periaate on kuvattu luvussa 1.4.

2.1. Kieli ja vuorovaikutus

Lapsen jokainen hoitopäivä on täynnä kieltä, päiväkotikielissä suomen- tai ruotsinkielistä. Jos lapsen äidinkieli ei ole sama kuin oman hoitoryhmän kieli, tulisi vanhempien huolehtia lapsen äidinkielen vahvistamisesta.

Kieli tukee lapsen ajattelutoimintojen kehitystä ja sen hallintaan liittyvät valmiudet ovat perustana oppimisvalmiuksille. Kielen oppiminen on aina luova ja persoonallinen prosessi, jossa jäljittelyllä on tärkeä merkitys. Aikuis- ja vertaissuhteissa lapset oppivat kulttuurisia ja sosiaalisia tapoja ja kommunikaatiomalleja.

Aikuinen eläytyy ja reagoi lapsen kontaktialoitteisiin (katseeseen, ääntelyyn, kosketukseen tai puheeseen) ja näin rohkaisee lapsen halua vuorovaikutukseen. Lapsi tarvitsee kielen kehitystä tukevan virikkeellisen ja toiminnallisen kasvuympäristön, jossa hän voi havainnoida sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä.

Kirjallisuuden eri lajit kuuluvat alusta lähtien pientenkin lasten maailmaan. Lapsella on luontainen taipumus sanoilla leikkelyyn. Riimittelyt ja hassut merkityksettömät sanat ohjaavat lapsen huomiota merkityksestä kielen muotoon ja harjaannuttavat kielellistä tietoisuutta.

Kieli- ja vuorovaikutustaidot harjaantuvat luontevasti arkipäivän toimissa ja leikeissä. Äidinkielen hyvä hallinta luo perustaa ajattelun taitojen kehittymiselle. Kielen ja vuorovaikutustaitojen oppiminen vahvistaa lapsen itsetuntoa ja kulttuuri-identiteetin muodostumista. Kielen avulla lapsi jäsentää ympäristöään ja rakentaa maailmankuvaansa. Kaksikielisessä ja monikulttuurisessa Helsingissä lapsen on mahdollista nähdä kirjoitettua kieltä suomeksi ja ruotsiksi sekä kuulla eri kieliä puhuvien ihmisten puhetta arkielämän tilanteissa.

Kuusivuotias on otollisessa iässä kielellisen tietoisuuden herättämistä, lukemisen ja kirjoittamisen perusvalmiuksien luomista sekä ilmaisun, puheen ja artikulaation harjoittelua varten. Lasta ohjataan ja kannustetaan tutkimaan kielen merkitystä, rakennetta ja muotoa edellytyksensä ja kiinnostuksensa mukaisesti. Aikuisen malli kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa on tärkeä.

Lapsi harjoittelee eri tieto- ja viestintävälineiden käyttöä luontevissa arkipäivän tilanteissa.

Tavoitteet

- Lapsen vuorovaikutustaidot kehittyvät
- Lapsen itseilmaisuus kehittyy
- Lapsen kielellinen tietoisuus kehittyy
- Lapsi saa mahdollisuuden tutustua monipuolisesti kirjoihin ja kirjallisuuteen

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

Vuorovaikutuksen kehittyminen päiväkotikielissä alkaa pienimpien lasten kanssa aivan samoin kuin kotonakin, aikuisen ja lapsen kahdenkeskisestä

kontaktista. Aikuinen nimeää esineitä ja asioita, kannustaa lasta puhumaan. Lapsi kuuntelee, oppii vastaamaan ja tekee itse aloitteita, joihin vastataan.

Ajattelun ja kielen kehittyessä lapsi oppii toimimaan ohjeiden mukaan, ilmaisemaan ajatuksiaan, tarpeitaan ja tunteitaan. Aikuisen tehtävänä on luoda myönteinen, kyselevä ja kannustava ilmapiiri rohkaisemaan lasta. Hän oppii leikkimään ja toimimaan toisten lasten kanssa. Iän ja taitojen karttuessa korostuvat toisten kuunteleminen, vuoron odottaminen ja ristiriitojen ratkominen puhumalla.

Itseilmaisuuksia, oma kuvaileva kielenkäyttö, eleet, ilmeet ja kehonkieli kehittyvät. Leikissä lapset liittävät kielen toimintaan, käyvät läpi tunnetilojaan ja harjaannuttavat sosiaalisia taitojaan. Nuotissa on monipuolinen ja innostava leikkiympäristö. Pienten lasten leikeissä aikuista tarvitaan viemään leikkiä eteenpäin ja antamaan uusia ideoita. Aikuinen myös seuraa lasten rooleja leikissä ja huolehtii jokaisen mahdollisuudesta osallistua omien kykyjensä mukaan. Vähitellen lapset ilmaisevat yhä tarkemmin leikkitoiveitaan, aikuinen kyselee ja tarkentaa toiveita. Kyky suunnitella leikkiä etukäteen vaatii jo kehittyneitä kielenhallintaa ja neuvottelutaitoa. Isommat lapset nauttivat saadessaan leikkiä itsenäisesti ja omassa rauhassaan.

Muita itseilmaisua kehittäviä menetelmiä ovat nukketeatteri, teatterileikit, esittäminen, saduttaminen, omat kertomukset, haastattelut ja keskustelut. Päivittäisissä toiminnoissa lapsi oppii omien tarpeiden ja tunteiden ilmaisua.

Kielellinen tietoisuus kehittyy eri aistikanavien kautta. Kuuloaistin kautta lapsi oppii toistamaan kuulemaansa eli sanoja. Näköaistin avulla hän oppii nimeämään käsitteitä. Käsitteiden ymmärtämiseen tarvitaan lisäksi tunto-, haju- ja makuaisteja. Lapsi oppii, että on olemassa myös kirjoitettua kieltä ja että kielellä on tietty rakenteensa ja säännönmukaisuutensa. Aikuisen antama malli on tärkeä.

Päivittäisiä menetelmiä kaikissa ryhmissä ovat lorut, riimit ja laulut. Sanoja rytmitetään, tavutetaan, vertaillaan ja opitaan tunnistamaan. Myöhemmin

tutkitaan sanojen alku- ja loppuäänteitä, tutustutaan kirjain-äännevastaavuuteen. Harjaannutetaan kuullun muistamista, loogista ajattelua ja ajallisen järjestyksen hahmottamista. Näin tuetaan lukemaan ja kirjoittamaan oppimista.

Kirjoihin ja kirjallisuuteen tutustuminen aloitetaan kuvakirjoista ja saduista. Päivittäin voidaan lukea pienissä ryhmissä keskustellen ja lepohetkillä luetaan usein koko ryhmän kanssa. Osa luettavista kirjoista liittyy esim. vuodenaikaan tai yhdessä suunniteltuun teemaan ja osan lapset voivat vapaasti itse valita. Luettua käsitellään useilla eri tavoilla. Lapsella on mahdollisuus keskittyä ja eläytyä kuulemaansa.

Oppimisympäristössä on monenlaisia kirjoja ja tarpeen mukaan valikoimaa täydennetään kirjastosta. Isommille lapsille luetaan jo pitkiäkin kirjoja jatkokertomuksina, he alkavat kiinnostua tietokirjoista ja osa lapsista lukee itsekin kirjoja.

2.1.1. Keskeiset sisällöt ja menetelmät erityisopetuksessa

Rumpaleiden ryhmässä lasten kielelliset erityisvaikeudet otetaan huomioon päivittäisessä toiminnassa. Kaiken pohjalla on tarkkaan suunniteltu struktuuri. Pienryhmät ja yksilötuokiot mahdollistavat kielellisen kuntoutuksen toteutumisen. Lapselle annetaan aikaa itsensä ilmaisuun ja tärkeistä asioista kertomiseen. Pienissä keskusteluryhmissä ja leikkikerhoissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja.

Menetelminä käytetään tukiviittomia, elekieltä ja kuvia (mm. valokuvat, lehtikuvat, pcs-kuvat). Sadut, lorut, riimit ja laulut rikastuttavat kieltä. Itseilmaisua harjoitellaan teatterin, nukketeatterin, saduttamisen ja kuvasta kertomisen avulla.

Suun motoriikkaa harjoitellaan esim. suujumpalla, jossa leikin keinoin esim. voimistellaan kielellä, puhalletaan saippuakuplia, imetään pillillä jne. Henkilökohtaisissa yksilötuokioissa esim. koritehtävissä harjoitellaan

kuuntelemisen taitoa, keskittymistä, erilaisia käsitteitä. Harjoituksia toistetaan tietyn ajanjakson ajan, jolloin edesautetaan oppimista.

2.1.2. Äidinkielen tukeminen kielikylpyryhmässä

Kielikylpykieli on ruotsinkieli. Kielikylvyssä tulee yhdessä vanhempien kanssa turvata lapsen oman äidinkielen ikätasoinen kehittyminen.

Suomenkielinen päiväkotiympäristö tukee osaltaan lapsen äidinkieltä, identiteettiä ja kulttuuria. Lapset kuulevat äidinkieltään, suomea, päivittäin. Päiväkoti Nuotin muut aikuiset ja lapsiryhmät ovat suomenkielisiä, joten lapset voivat kommunikoida heidän kanssaan suomeksi. Ryhmä osallistuu päiväkodin yhteisiin retkiin, juhliin, teatteriesityksiin ja tempauksiin. Lapsilla on viikottain lepoaika suomenkielinen satuhetki.

2.2. Matematiikka

Matematiikka on luontainen osa lapsen elämää. Eri tilanteisiin voidaan liittää matematiikan ihmettelyä, keksimistä ja oppimista. Matemaattiset taidot ja ajattelu jäsentävät maailmaa ja tekevät monista asioista helpompia omaksua ja muistaa. Matemaattisen toiminnan ja ajattelun kehittymistä tuetaan lapsen omien edellytysten mukaan. Lähtökohtina ovat lapsen uteliaisuus ja kiinnostuksen kohteet.

Matematiikka koostuu käsitteistä, jotka ovat matemaattisen tiedon ja ajattelun perusta. Käsitteiden oppiminen liitetään havaintoihin ja kokemuksiin. Oppiminen on mahdollisimman kokonaisvaltaista, konkreettista ja havainnollista sekä iloa tuottavaa. Matemaattisen ajattelun kehittymistä edistää sen pukeminen kielelliseen muotoon, yhdessä pohdittavaksi ja keskusteltavaksi.

Tavoitteet

Lapsi saa kokemuksia matematiikan läsnäolosta arkipäivässä. Monet hänen

elämänsä tavallisimmista ja tutuimmista asioista sisältävät matematiikkaa kuten ikä, osoite ja liikennevälineiden tunnukset.

Lapsi saa matematiikasta ja sen oppimisesta myönteisen ja ennakkoluulottoman kuvan. Häntä kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun.

Lapsi tutustuu matematiikkaan mahdollisimman monipuolisesti, koko kehollaan ja eri aistein: leikkien, liikkuen, toimien ja kokeillen.

Matemaattinen ajattelu kehittyy. Lapsi saa tilaisuuden oppia matemaattisia käsitteitä.

Keskeiset sisällöt

Lasten kanssa havainnoidaan ja pohditaan yhdessä lapsen arjessa ja ympäristössä olevia matemaattisia sisältöjä. Voidaan pohtia esimerkiksi päiväjärjestystä ja sen muutoksia, pelien ja leikkien sääntöjä, ryhmän koostumusta, ruokailuvälineiden määrää, kenkäpareja jne.

Matematiikkaa opitaan mm. liikkuen, leikkien, laulaen, loruillen, satuillen, ommellen ja askarrellen.

Keskeisistä sisällöistä (mm. luokittelu, vertailu, lukukäsitteet, mittaaminen) on tehty oma liitteensä päiväkodin suunnitelmaan. Siinä avataan ko. käsitteiden sisältö sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen osalta.

2.3. Eettinen ja uskontokasvatus

Päiväkodin eettinen kasvatus pohjautuu yhdessä vanhempien kanssa työstämiimme arvoihin (kts.1.1.3. arvot). Arvokyselyyn vastanneiden vanhempien katsomus ei näyttänyt vaikuttavan vastauksiin, vaan arvoista oltiin hyvin yksimielisiä.

Lapsi omaksuu oman perheensä katsomuksen/uskonnon ja kukin perhe huolehtii siitä omalla tavallaan. Päiväkoti Nuotin uskontokasvatus tarjoaa mahdollisuuden kurkistaa ev.lut. uskontoon/kulttuuriin.

2.3.1. Eettinen kasvatus

Eettinen kasvatus on tärkeä osa lapsen sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Päiväkodin eettinen kasvatus perustuu itsensä hyväksymiseen ja lapsen omaan toimintaan ryhmän jäsenenä.

Lapsen jokapäiväinen elämä sisältää tilanteita ja tapahtumia, joita voidaan pohtia ja tarkastella oikean ja väärän, hyvän ja pahan, totuuden ja valheen näkökulmista. Lapsi oppii vähitellen ymmärtämään oman toimintansa merkityksen muille ihmisille ja ympäristölle. Hän oppii ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Itseluottamus ja itsensä arvostaminen luo pohjan toisten arvostamiselle ja kunnioittamiselle, sekä erilaisuuden hyväksymiselle. Uskomme, että jokainen on hyvä omana itsenään.

Otamme huomioon lasten kehitystason. Pelot, ahdistus ja syyllisyys kuuluvat myös lasten elämään. Niitä käsitellään lasten kanssa niin, että lapsi tuntee olonsa turvalliseksi.

Yhdessä vanhempien kanssa keskustellen huolehdimme siitä, ettei kodin ja päivähoiton eettinen kasvatus ole ristiriitaista. Kasvatus ei voi koskaan olla samanlaista, jo puitteet koti- ja päiväkotikasvatukselle ovat kovin erilaiset. Tärkeää on, että ymmärrämme toistemme tapoja, ja hyväksymme ne. Silloin lapsi ei hämmenny erilaisten tapojen keskellä.

Tavoitteet

Tavoitteena on tukea lapsen persoonallisuuden, myönteisen minäkuvan ja turvallisuuden tunteen kasvua. Lasta autetaan ymmärtämään ja kunnioittamaan omia ja toisten mielipiteitä, tunteita, sekä oikeuksia.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

Suurin osa eettisestä kasvatuksesta tapahtuu päivittäisen elämän keskellä ohjaten lasten toimintaa ja toisaalta keskustellen pulmatilanteista aina tarpeen tullen. Opetamme lapsia ystävyteen ja kaverihengestä huolehtimiseen. Viime kädessä aikuisen tehtävä on huolehtia jokaiselle lapselle mukavaa seuraa ja mielekästä toimintaa sekä rauha leikkiä.

Ryhmä auttaa uskaltamaan uusien asioiden oppimista, ystävän kanssa hippana oleminen on hauskeempaa kuin yksin. Yhdessä voi olla rohkea ja uskaltaminen antaa onnistumisen kokemuksia.

Monien kirjojen, tarinoiden, laulujen ja leikkien avulla voimme yhdessä käsitellä ystävyttä, erilaisuutta tai toisen auttamista. Keskustelemme lasten moraalikäsitteistä: mikä on hyvää - mikä pahaa, mikä totta – mikä valhetta, mikä oikein – mikä väärin, miten toimii ystävä – miten ei. Lasten käsitys on usein kovin musta-valkoinen ja jyrkkä - aikuinen toimii välissä pitäen huolta jokaisen tasapuolisista oikeuksista. Joskus elämässä useampikin mielipide on yhtä oikein.

Hyviä tapoja harjoitellaan päivittäin, kiitos ja ole hyvä ovat helppoja opettaa. Anteeksi pyytäminen ja – antaminen on jo vaikeampaa, olemme tukena lasten tunteissa. Tärkeää on silti, että riidat ratkaistaan, eikä kukaan jää yksin pahan mielen kanssa.

Lapset huomaavat miten auttamisesta tulee hyvä mieli. Aikuisten ja lasten kannustus ja positiivinen palaute tuntuu mukavalta ja vahvistaa ryhmähenkeä sekä turvallista oloa ryhmässä. Jokapäiväisessä elämässä on tärkeää oppia kuuntelemaan muiden mielipiteitä, kertomaan omista toiveistaan sekä arvostamaan toisten leikkiä/työtä ja valintoja. Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen.

2.3.2. Uskontokasvatus

Uskontokasvatuksemme pohjautuu evankelisluterilaiseen kulttuuriperinteeseen. Se näkyy kasvatusasenteessa ja on luonteva osa arkielämää. Uskontokasvatus ei ole Nuotissa niinkään opettamista, vaan yhteistä kokemista.

Lapsi kohtaa uskonnollisia asioita ja ilmiöitä omista lähtökohdistaan.

Monipuolisen toiminnan kautta hän kokee elämyksiä ja tunnelmia eri aistien kautta.

Uskontokasvatuksen sisällöstä sovimme kunkin lapsen vanhempien kanssa erikseen. Kunnioitamme jokaisen vakaumusta.

Tavoitteet

Lapsi tutustuu evankelisluterilaisen kulttuuriperinteen keskeisiin käsitteisiin, juhliin ja niiden merkityksiin. Hän tulee kuulluksi ja hänen kanssaan keskustellaan uskonnollisista kysymyksistä. Lapselle tarjotaan mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn. Kyselemällä ja pohtimalla yhdessä lapsi liittyy sekä asioita että tilanteita kokemuksiinsa ja tunteisiinsa.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

Lapset ottavat itse aika ajoin puheeksi uskontoon liittyviä asioita esim. syntymästä ja kasteesta tai kuolemasta ja hautajaisista. Myös Jeesuksen ja enkeleiden olemassaolo kiinnostaa osaa lapsista. Nämä spontaanit kysymykset eivät kysy aikaa tai paikkaa, ne löytävät tiensä ruokapöytään tai lepohetkeen. Pyrimme vastaamaan kysymyksiin lapsen tasolta, pohdimme ja ihmettelemme yhdessä lasten kanssa. Aikuisten tehtävä on vastauksillaan tukea lapsen ominta – hänelle turvallisinta – näkemystä ja samalla tukea kotikasvatusta. Tämä edellyttää avointa vuorovaikutusta kodin ja päivähoiton välillä.

Haluamme siirtää lapsille perinnettä suomalaisten kristillisten juhlien, Joulun ja Pääsiäisen vietosta. Valmistautuminen lisää juhlan arvoa; askartelu, laulut ja tarinat tai esitykset ovat tärkeä osa lasten tapaa juhlia. Jouluisin elämystä vahvistaa vanhempien osallistuminen yhteiseen joulujuhlaan.

Seurakunta on osallistunut aktiivisesti uskontokasvatukseen järjestämällä vuosittain erilaisia lasten tapahtumia, mm. Joulun- ja Pääsiäiskirkko, lauluhetkiä, konsertteja ja nukketheateriesityksiä. Esikoululaisille pääsiäisvaellus ja ”Kotikirkko tutuksi” tapahtuma.

Nuotissa järjestetään vaihtoehtoista toimintaa niille lapsille, jotka vanhempiensa toivomuksesta eivät osallistu uskontokasvatukseen tai yhteistyöhön ev.lut. seurakunnan kanssa. (kts. myös 5.1. Monikulttuurinen opetus)

2.4. Luonto, ympäristö, historia ja yhteiskunta

Havainnoimalla, tutkimalla ja kokeilemalla lapsi syventyy elollisen ja rakennetun luonnon ilmiöihin lähiympäristössä; sisällä ja ulkona. Nuotissa lapselle tarjotaan mahdollisuus kokea ympäristö ja luonto retkeillen, monipuolisten havaintojen teon ja luonnosta nauttimisen kautta. Nuotin pihapiirissä lapset saavat kokemuksen menneestä ajasta eri-ikäisten rakennusten myötä.

2.4.1. Luonto ja ympäristö

Luonnon ja ympäristön havainnointi lähtee lapsesta itsestään ja hänen elinpiiristään. Lapsi etsii vastauksia kiinnostaviin kysymyksiin kokeilemalla ja tekemällä havaintoja. Arkipäivän tilanteissa ja ohjatuissa tuokioissa lapsi etsii ja ihmettelee yhdessä aikuisen ja toisten lasten kanssa selitystä ja merkitystä erilaisille ilmiöille. Lapsen iän ja kehityksen mukaan laajennetaan kokemuspäiriä ja asioihin perehdytään perusteellisemmin.

Tavoitteet

Mahdollistamme monipuolisia lapsen omaa mielenkiintoa ylläpitäviä kokemuksia ja annamme aikaa tutkimiselle ja ihmettelyle. Havainnoimme ja tutkimme luonnonilmiöitä omassa lähiympäristössä.

Kannustamme lapsia kokeilemaan ja etsimään selityksiä maailman ilmiöihin esimerkiksi seuraamalla kasvun ihmettä. Näin edesautamme lasten omaa ajattelua, ongelmanratkaisua ja mielikuvitusta.

Ohjaamme lapsia huolehtimaan ympäristöstään ja ymmärtämään, että omalla toiminnalla on merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Nuotissa lapsi tutustuu luontevasti arjessa sekä elolliseen että elottomaan luontoon. Pukinmäki ympäristönä on monipuolinen. Lähistöllä on mm. metsä, leikkipuisto, urheilukenttä ja erilaisia rakennuksia.

Lapsi havainnoi, tutkii ja oppii itsestään ja osallisuudestaan ympäristöön.

Tutkimme ajan kulkua pienimpien kanssa esim. seuraamalla päivittäin toistuvia asioita; päivärytmiä sekä luonnossa vuodenaikojen vaihtelua. Mitä vanhemmaksi lapsi kasvaa, sen tarkemmin ajankulkua hahmotellaan, opetellaan viikonpäiviä ja seurataan kuukausien vaihtumista. Säätä seurataan eri menetelmin aluksi havainnoimalla ja kuvien avulla, myöhemmin seuraamalla lämpömittaria tai tekemällä omia ”muistiinpanoja” piirtämällä.

Nuotissa lasta opastetaan kierrättämisessä ja materiaalien uudelleenkäytössä. Aikuinen toimii esimerkkinä mm. veden ja sähkön käytössä.

Esiopetuksessa: Luonnonilmiöihin syvennyttään tarkemmin luokittelun,

vertailun, järjestämisen ja mittaamisen avulla.

2.4.2 Historia ja yhteiskunta

Historiaan tutustuessaan lapsi muodostaa käsitystä ja kuvaa menneestä, nykyhetkestä ja tulevaisuudesta. Omaan kulttuuriperinteeseen tutustuminen tuo lapselle turvallisuutta ja tietoa siitä mihin hän kuuluu; antaa juuret. Tietoisuus ympäröivästä kulttuurista kasvaa ja lisääntyy lapsen kehityksen ja iän myötä. Lähihistoriaan tutustutaan mm. lapsen omaa kehitystä ja kasvua seuraamalla yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Nuotissa lapsi kohtaa historiaa myös eri aikakausilta olevien rakennusten kautta.

Tavoitteet

Vahvistamme identiteettiä lapsen omaan kulttuuriperinteeseen tutustumalla. Tietoisuus omasta kulttuurista auttaa ymmärtämään myös muita kulttuureita.

Välitämme lapselle suomalaisia perinteitä.

Tallennamme ja dokumentoimme lapsen historiaa hänen omaan kasvunkansioonsa yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa.

Tutustumme oman ympäristön menneisyyteen ja nykyaikaan.

Keskeiset sisällöt

Lapset tutustuvat kulttuuriperinteeseen juhlapyhien vieton yhteydessä. Vietämme lasten syntymäpäiviä, mikäli se kuuluu lapsen kotikulttuuriin. Tutustumme myös Suomen historiaan viettämällä mm. Kalevalan, Runebergin ja Aleksis Kiven päiviä.

Tutustumme ryhmän lasten perinnekulttuureihin, ruokien, kädentöiden, kirjallisuuden, leikkien, musiikin ja kertomuksien avulla.

Teemme lapsen kasvunkansiota yhdessä perheen kanssa. Tallennamme valokuvia, lasten tekemiä töitä ja tarinoita. Haastattelemme lasten vanhempia lapsen varhaisesta kehityksestä.

Teemme retkiä Helsingin historiallisiin kohteisiin. Tutustumme myös tämän päivän Helsinkiin ja sen kulttuuritarjontaan.

Esiopetuksessa: Lapsen osuus kasvunkansion tekemisessä lisääntyy. Hän itse arvioi, mitä materiaalia hän sinne haluaa. Lapset tutustuvat laajemmin Helsingin kulttuurikohteisiin.

2.5. Terveys

Terveyskasvatuksen tehtävänä Nuotissa on ohjata ja edistää lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. Terveyskasvatus toteutuu päivittäisissä arkielämän tilanteissa; ruokailu, lepo, ulkoilu, pukeutuminen/riisuutuminen, WC-käynnit, käsien pesu. Pienimpien lasten osalta aikuiset huolehtivat aluksi lähes kaikista edellä mainituista toimista. Näistä käytännöistä on erityisen tärkeää sopia vanhempien kanssa aloituskeskustelusta lähtien. Lapsen omatoimisuuden lisääntyessä aikuisen fyysisen avun tarve vähenee ja siirrytään sanalliseen ohjaamiseen.

Nuotissa tarjotaan terveellistä ruokaa ja kannustetaan lapsia maistamaan erilaisia ruokalajeja. Jokaisessa ryhmässä otetaan huomioon levon ja toiminnan sopiva vaihtelu. Ulkoilu kuuluu jokapäiväiseen toimintaamme ja yhdessä vanhempien kanssa pyrimme huolehtimaan sopivasta ja sään mukaisesta vaatetuksesta.

Nuotti toimii neljässä eri rakennuksessa ja se rajaa tartuntatautien leviämistä ryhmästä toiseen. Epidemioista tiedotetaan päiväkodin ilmoitustaululla ja niiden aikana tehostamme käsien pesua ja yleistä hygieniaa. Sairaana lapsen on hyvä olla kotona kunnes hänen yleiskuntonsa on niin hyvä, että hän jaksaa osallistua täysipainoisesti ryhmän toimintaan. Mikäli lapsella on ollut kuumetta, on syytä olla kotona yksi kuumeeton päivä.

Ryhmällä ja sen ilmapiirillä on keskeinen merkitys lapsen kaverisuhteisiin ja hyvinvointiin. Hyviin tapoihin ohjaaminen on osa terveystamamme. (Kts. 1.3.5.) Teemme yhteistyötä neuvolan terveydenhoitajan kanssa syksyisin ja 3- ja 5-vuotis tarkastusten yhteydessä.

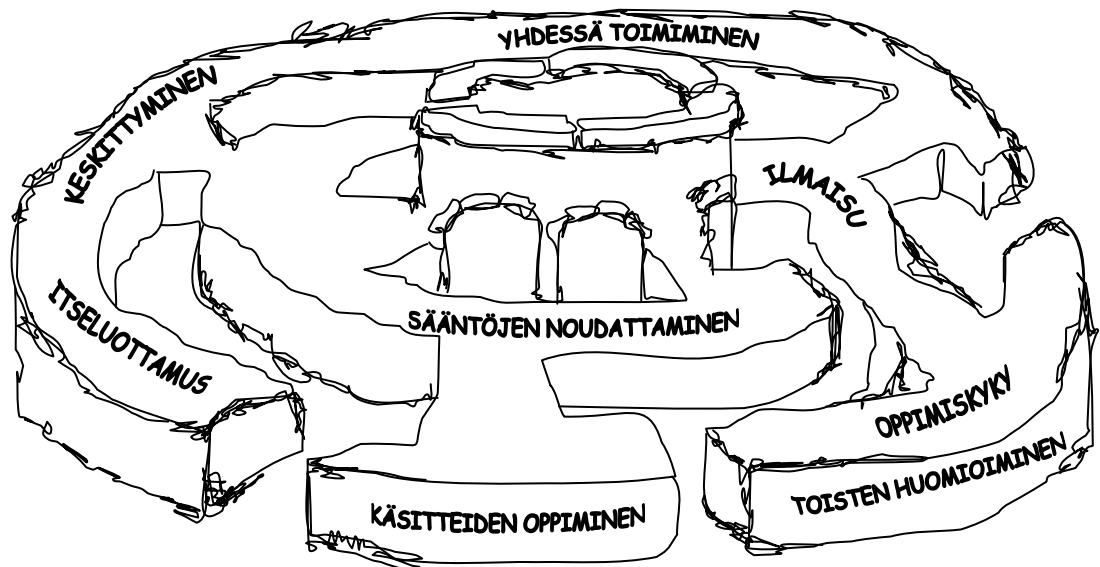
Esiopetuksessa: Lasta tuetaan oman hyvinvointinsa tiedostamiseen ja hän oppii, että voi vaikuttaa siihen itse. Haastamme lapsia ajattelemaan!

2.6. Liikkuminen

Liikkuminen ja leikkiminen on lapsille erittäin tärkeää. Motorinen kehitys on osittain automaattista ja sitä voidaan edistää hyvin suunnitellulla ja virikkeellisellä ympäristöllä. Oman kehon hahmottamiseen tarvitaan aistihavaintoja: näkö-, kuulo-, tunto- ja liikeaisteja. Aistimusten kautta lapsi oppii hallitsemaan liikkeitään ja liikkumistaan. Pieni lapsi oppii ryömimään, konttaamaan, kävelemään ja juoksemaan ilman ohjaustakin. On tärkeää että, aikuiset tukevat motorista kehitystä sallimalla lapsille mahdollisuuden liikkumiseen. Myöhemmin tarvitaan lisäksi ohjaamista. Lapset keksivät liikunnallisia leikkejä ja harjoituksia, aikuisten tehtävänä on löytää niille oikea tila ja sopiva aika. Pyrimme kannustamaan lasten omaehtoista liikkumista ja leikkiä.

Nuotin pihalla on erinomaiset mahdollisuudet monenlaiseen liikuntaan. Pihamme on kolmessa ”kerroksessa”, jo maaston moninaisuus tuo vaihtelua pienimpien liikuntaan. Isommat löytävät omat haasteensa pensaista, kiipeilytelineistä, tavallisista keinuista, linnunpesä keinusta, portaista, liukumäistä, pallokentältä, tasapainoilupaikoilta ja köysirinteestä, joka talvikeleillä on haastava paikka. (kts. kartta 1.1.2.) Lähipuiston kivinen ”aurinkokello” on myös suosittu hyppelypaikka, jonne mennään aikuisten kanssa.

Spontaanin liikunnan lisäksi joka ryhmällä on viikoittain yksi tai kaksi vuoroa liikuntasalissa. Siellä toiminta tapahtuu pienryhmissä ja on sekä suunniteltua että ohjattua. Isommilla lapsilla on mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja joskus myös ohjaamiseen. Näemme käytännössä kuinka liikunnan salliminen ja harrastaminen vaikuttavat myönteisesti mm. seuraaviin TAITOIHIN:

Tavoitteet:

Liikunnan ilo, perusliikuntataitojen oppiminen ja asteittainen omatoimisuuden kasvaminen jumppatoimissa.

Tavoitteemme on tehdä ohjatusta liikunnasta mielekästä, yhteistä toimintaa. Oman suunnittelumme pohjaksi havainnoimme lasten kehittymistä ja kiinnostuksen aiheita sekä kuuntelemme heidän toiveitaan.

Perusliikuntataitojen (kieriminen, konttaaminen, juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, riippuminen, jne.) varmistaminen jokaisen lapsen osalta on tärkeää. Näillä on suuri vaikutus myöhempien oppimistaitojen kannalta. Näiden lisäksi pyrimme luomaan lapsille myönteisen asenteen liikuntaa kohtaan ja toivomme sen johtavan jonkinlaiseen liikuntaharrastukseen myöhemmin elämässä.

Liikuntasalimme yhteydessä on pukuhuoneet ja suihkut, niitä käyttämällä haluamme lisätä lasten omatoimisuutta ja totuttaa heitä huolehtimaan omasta hygieniastaan.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät:

Ohjatun liikunnan sisällöistä aistien harjaantuminen ja perusliikuntataitojen oppiminen on keskeisintä, opimme niitä leikkien, hippojen ja pelien avulla ulko- ja sisäliikunnassa.

Yhteiset tilat koulun ja Taidetalon kanssa antavat käyttöömmme monipuolisen välineistön. Aloitamme helpoista leikeistä ja tempuradoista, etenemme sääntöleikkeihin ja välineiden kautta yhteistoimintaa ja ongelmanratkaisua vaativiin harjoituksiin. Samojen leikkien toistaminen on tärkeää. Ilo, rentous ja onnistumisen kokemukset syntyvät siitä, kun kaikki lapset tuntevat leikit. Silloin he osaavat odottaa ja toivoa niitä uudestaan.

Käytämme isompien lasten kanssa myös lähialueen liikuntapaikkoja, kuten urheilukenttää, leikkipuistoa, luistelukenttää ja lähimetsää, joihin käveleminen on erittäin hyödyllistä.

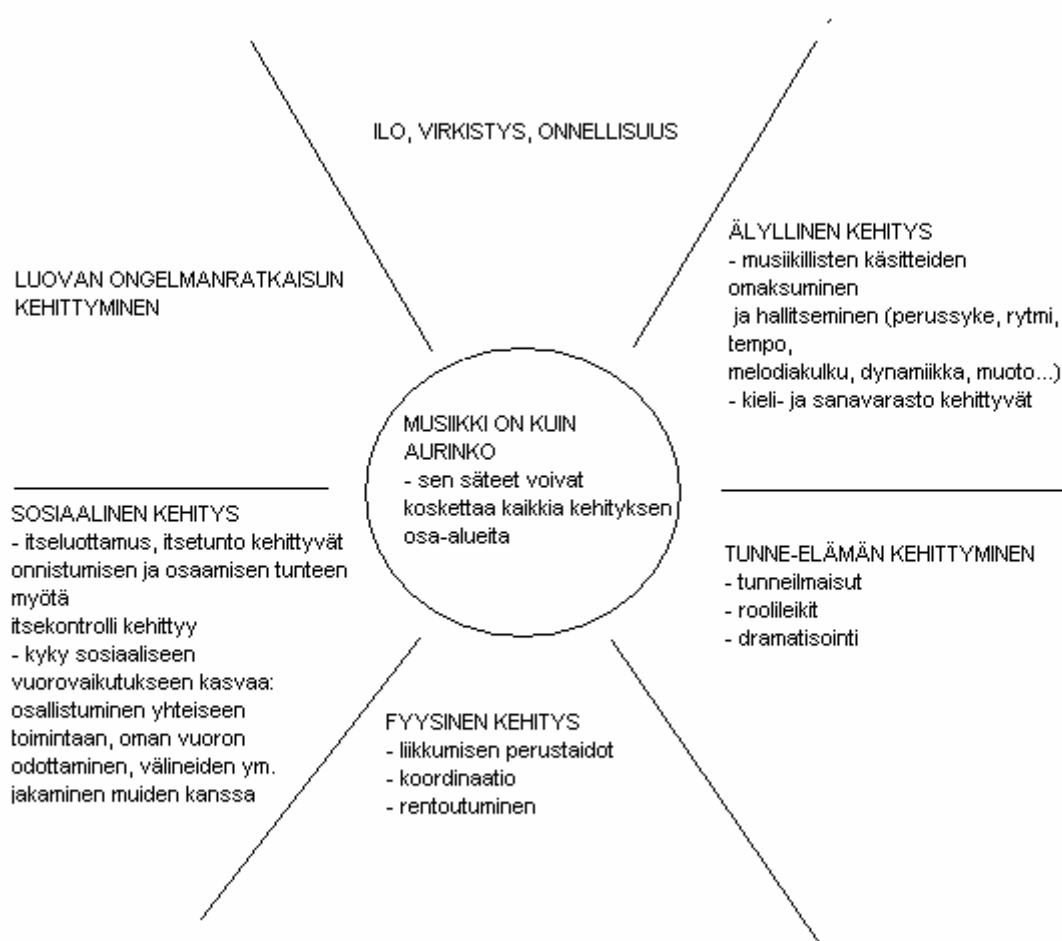
Esiopetuksessa: Edellä mainitut taidot syventyvät ja liikunnan keinoin opitaan myös esikoulutaitoja. Kouluun mennessä jumppasalin ja urheilukentän käyttäminen on lapsille tuttua. He myös oppivat hyvin omatoimisiksi erilaisiin liikuntamuotoihin liittyvissä pukeutumis- ja peseytymistoimissa.

2.7. Taide ja kulttuuri

2.7.1. Musiikki

Musiikki on tärkeä tunteiden ilmaisun väline, se herättää meissä monenlaisia tunteita: se ilahduttaa ja piristää, toisinaan lohduttaa tai rauhoittaa. Jokaisella meistä on oma tapa nauttia musiikista ja kukin voi tuottaa musiikkia omalla tavallaan. Kaikki olemme musikaalisia.

Tavoitteet

Lapsen kehitys musiikin kautta
(Donna Wood: Move, Sing, Listen, Play s. 26)

Keskeinen sisältö ja menetelmät

Pienille lapsille lauletaan helppoja muutaman sävelen lauluja, joita toistetaan usein. Laulut tulevat tutuiksi ja lapset alkavat laulaa niitä itsekin. Hiljalleen laulujen sävelkulku ja sanat monipuolistuvat. Laulujen aihepiirit valitaan vuodenajan/ teeman sekä lasten toiveiden mukaan. Lauluja lauletaan päivittäin erilaisissa tilanteissa, arjessa ja juhlassa.

Lauluja, loruja ja satuja voidaan rikastuttaa erilaisin äänitehostein ja soittimin; kehosoittimin, rytmisoittimin ja säestyksin. Näin lapset tutustuvat erilaisiin soittimiin ja oppivat soittamaan ja käyttämään niitä monin tavoin ja samalla rytmitaju kehittyy.

Aikuiset huolehtivat siitä, että lapsilla on mahdollisuus kuunnella ja tutustua monenlaiseen musiikkiin. Musiikkia käytetään elävöittämässä leikkejä, liikuntaa, tanssia, erilaisissa esityksissä ja rauhoittumisessa sekä rentoutumisessa.

Musiikki kuuluu ryhmien omiin juhliin ja syntymäpäivien viettoon. Useat vuoden juhlat kuten Kalevalan päivä, Vappu, YK:n päivä ja pikkujoulu vietetään talon yhteisten lauluhetkien merkeissä. Käymme mahdollisuuksien mukaan konserteissa, oopperassa, teatterissa tai tilaamme esiintyjä päiväkotiin. Myös seurakunta tarjoaa päiväkodille erilaisia musiikkiesityksiä.

Esiopetuksessa: Taidot syvenevät ja musiikin avulla opitaan myös erilaisia esikoulutaitoja. Musiikin ilo on edelleen pääasia.

2.7.2. Kuvataide

Päiväkoti Nuotissa lapsilla on mahdollisuus oppia ymmärtämään omaa kulttuuriaan kokonaisvaltaisesti. Taidekasvatuksen avulla he saavat välineitä ja oppivat erilaisia tekniikoita luovaan itsensä ilmaisuun, kokemusten ja elämysten vastaanottamiseen. Lapsen rohkeus vahvistuu taitojen kehittyessä johdonmukaisen ohjauksen myötä.

Alle kouluikäisen kehitys on hyvin kokonaisvaltaista, hän tutkii luontaisesti ympäristöään kaikilla aisteillaan. Lapsi saa kokeilla ja onnistua, rakentaa ja muuttaa, jäljentää ja keksiä uutta. Kun ympäristö on salliva, lapsi rohkaistuu kokeilemaan ja tutkimaan. Kuvataiteessa arvostamme erityisesti lapsen omaa ilmaisua, tekemisen iloa ja prosessia sinänsä. Itse työ on kuin jäävuorenhuippu kaikesta eletystä ja koetusta.

Päiväkoti Nuotissa taiteen tekemisen omatoimisuutta tuetaan pitämällä välineistö lasten saatavilla; maalaustelineet välineineen, liitutaulut, rakentelumateriaali, muovailuvälineet jne. Pihaympäristö tarjoaa mahdollisuuksia avaruudelliseen hahmottamiseen, majojen rakenteluun ja luonnonmateriaalien käyttöön. Ohjauksen kautta lapsi tutustuu eri materiaaleihin, tekniikoihin ja välineiden oikeaan käyttöön – ja sitä kautta luovuus voi päästä valloilleen.

Päiväkoti Nuotissa on jo perinteeksi muodostunut keväiset luovat viikot, jolloin kaikki päiväkodin ryhmät osallistuvat taideprojekteihin. Projektityöskentely mahdollistaa lapsen luontaisen kyvyn lumoutua ja syventyä eri ilmiöihin. Kun lapsi saa itse ideoida, hän jaksaa työskennellä pitkäkestoisesti ja oivaltaa miten hän oppii oppimaan. Elämyksellisyys antaa tilaa lapsen mielikuvitukselle ja ruokkii luovuutta. Lapsen itsetunto vahvistuu, kun häntä kuunnellaan ja kannustetaan.

Tavoitteet

Taidekasvatuksen avulla lapsi saa esteettisiä elämyksiä ja mahdollisuuden luovasti toteuttaa itseään. Yhdessä tekeminen ja yhteisesti koettu ilo vahvistavat ryhmähenkeä, yhteisöllisyyttä ja erilaisuuden hyväksymistä. Onnistumisen kokemukset vahvistavat itsetuntoa ja innostavat lasta uusiin kokeiluihin.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

Elämykselliset kokemukset elävöittävät kuvataiteisiin tutustumista käymme metsäretkillä, ja vierailimme taidenäyttelyissä yms.

Muototaju kehittyy muovaillessa savella, muovailuvahalla, lumella, jne.

Eri tekniikat, materiaalit ja työvälineet tulevat tutuiksi painotöissä, maalatessa, huovuttaessa, jne.

Visuaalinen havaintokyky (tila-muototaju ja avaruudellinen hahmottaminen) kehittyi esim. rakenteluleikeissä.

Värimaailmaan tutustumme luontoretkillä tai kirjallisuuden, väriteemojen ja tunnelmien avulla.

Esiopetuksessa: Lapsen omaksumat tekniikat, välineiden käyttö ym. taidot monipuolistuvat ja syvenevät.

2.7.3. Kädentaidot

Kädentaidot liittyvät toki olennaisesti myös kuvataiteen tekemiseen, mutta kuvataiteen sisällöt laajenevat esim. pujotteluihin, askarteluun, puutöihin, ompelutöihin ja muotoilussa esim. leipomiseen.

Tavoitteet

Kädentaidot, avaruudellinen taju ja ilmaisu kehittyvät. Lapsi harjaantuu suunnittelemaan ja toteuttamaan omia töitään sekä kokee tyydytystä työn loppuun saattamisesta.

Lapsi iloitsee oman työn tuloksesta ja oppii arvostamaan käsillä tekemistä ja käsityöperinnettä. Hän myös harjaantuu ottamaan toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen periaatteita.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

Opetuksessa käytetään materiaaleina esim. taikinaa, tekstiilejä, helmiä, rautalankaa, puuta jne. Harjoitellaan niiden työstämistä esim. liimaamalla, ompelemalla tai naulaamalla.

Kaikkea ei mahdu yhteen vuoteen, valitsemme käytettävät tekniikat kunkin vuoden teeman ja lapsiryhmän tarpeisiin sopiviksi. Lapsi tutustuu erilaisiin työskentelytapoihin ja välineisiin, opettelee turvallisia työtapoja.

Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan kotikaupungin käsi- ja taidepajoissa ja tutustutaan alueen käsityöperinteeseen.

3. VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN YLEINEN TUKI

3.1. Kodin kanssa tehtävä yhteistyö - KASVATUSKUMPPANUUS

Kodin kanssa tehtävä yhteistyö – kasvatuskumppanuus - alkaa ensimmäisestä yhteydenotosta, kun vanhemmat tiedustelevat hoitopaikkaa ja hakemismenettelyä. Toivomme, että kaikilla perheillä olisi aikaa tutustua ryhmän aikuisiin, tiloihin ja toimintaan ainakin muutaman päivän ajan ennen hoitosuhteen alkua. Pienimpien kanssa tutustuminen on hyvä aloittaa viikko tai kaksi ennen hoidon alkua. Tutustumisaikana käymme perheiden kanssa aloituskeskustelun. Silloin vanhemmilla on mahdollisuus kertoa lapsestaan ja odotuksistaan. Samalla henkilökunta tutustuu lapseen, hänen tapoihinsa ja tarpeisiinsa. Vanhemmat tuntevat parhaiten oman lapsensa ja tieto, jonka he välittävät on meille arvokasta. Mitä luottavammin mielin vanhemmat lapsen päiväkotiin jättävät, sitä helpompaa lapsen on päiväkotiin jäädä. Toimintamme on avointa ja vanhemmat voivat vierailla ryhmässä halutessaan.

Syksy on aina suhteiden luomisen aikaa, vaikka osa lapsista aloittaa kesken toimintakauden. Kun tulo- ja lähtörutiinit sekä kuulumisten vaihto ovat tulleet tutuiksi, on aika laatia lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tai lapsen esiopetuksen suunnitelma, LEOPS (ei koululaisten iltapäiväryhmässä, eikä kerhossa).

Molemmat suunnitelmat laaditaan yhdessä vanhempien kanssa. Niiden tarkoituksena on lasten hyvinvoinnin turvaaminen ja tasavertainen tiedonvaihtaminen. LEOPS:ssa on myös mukana lapsen oma osuus. Kumpaakin tehtäessä keskustellaan lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista. Asetamme yhdessä tavoitteita lapsen kasvulle sekä kehitykselle ja vanhemmilla on mahdollisuus kertoa omista toiveistaan toimintamme suhteen. Kuuntelemme toiveita avoimin mielin ja pyrimme vastaamaan niihin

mahdollisuuksien mukaan. Jokaisen lapsen suunnitelma tarkistetaan ja arvioidaan yhdessä vanhempien kanssa keväällä.

Pidämme yhteistyötä tärkeänä, se on osa toiminta-ajatustamme. Muita yhteistyömuotojamme ovat vanhempainillat, yhteiset tapahtumat, juhlat, talkoot, retket tms.

Tiedotamme toiminnastamme oman ryhmän ilmoitustaululla ja jaamme tiedotteita kotiin tarvittaessa. Päivän kulusta kerromme hakutilanteessa ja varaamme ajan henkilökohtaiseen keskusteluun toivomuksesta useamminkin kuin kaksi kertaa vuodessa.

3.2. Yhteistyö perusopetuksen kanssa

Päiväkoti Nuotti sijaitsee samalla Säveltäjänpuiston Lastenkylän alueella kuin Pukinmäen ala-asteen sivukoulu. Sovimme yhdessä liikunta- ja laulusaltilojen käyttövuoroista. Lisäksi järjestämme yhteisiä tapahtumia, teatteriesityksiä sekä opetustoimintaa 1.- ja 2.-luokkalaisten kanssa.

Päiväkoti Nuotin lastentarhanopettaja ja päiväkodin johtaja osallistuvat alueellisen yhteistyöryhmän, ESA:n, toimintaan. Ryhmä kokoontuu muutaman kerran lukukaudessa ja siihen osallistuu Pukinmäen ala-asteen oppilaaksiottoalueen päiväkotien lastentarhanopettajia sekä koulun edustaja. Ryhmässä suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyömuotoja, keskustellaan ajankohtaisista pedagogisista kysymyksistä ja jaetaan kokemuksia.

Pukinmäen ala-asteen rehtori sekä alueen kaksi päiväkodinjohtajaa osallistuivat alueellisen johtamisen koulutusohjelmaan ja siellä laativat esi- ja alkuopetuksen alueellisen johtamissuunnitelman. Työ on jatkunut alueellisen ENSIO-parin toiminnan kautta. Se on laatinut yhteistoimintasuunnitelman Pukinmäen ala-asteen kanssa. Tarkemmat tiedot yhteistyöstä löytyvät liitteistä.

3.3. Lapsen esiopetuksen suunnitelma

Lapsen esiopetuksen suunnitelma tehdään esiopetuksessa olevalle lapselle (pääsääntöisesti vuosi ennen oppivelvollisuuden alkua). Lapsen esiopetussuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen, vanhempien ja opettajan kanssa. Suunnitelmaan kirjataan lapsen henkilökohtaiset kasvun ja kehityksen tavoitteet. Esiopetuksen suunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon lapsen aiempi kasvu- ja oppimishistoria. Suunnitelma siirtyy huoltajan luvalla kouluun esiopetusvuoden jälkeen. Tavoitteena on turvata lapselle onnistunut koulun aloitus.

3.4. Arviointi

3.4.1. Lapsen arviointi varhaiskasvatuksessa

Arvioinnin pohjana on havainnointi. Sen tehtävänä varhaiskasvatuksessa on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä myönteisen minäkuvan kehittymistä. Arviointi kehittää osaltaan myös lapsen oppimaan oppimisen taitoja. Arvioinnin on monipuolista. Se kohdistuu kokonaisvaltaisesti lapsen kasvuun, kehittymiseen ja oppimisen eri osa-alueisiin. Havainnoimme sitä mitä lapsi osaa yhdessä toisten kanssa ja toisten avustamana.

Arviointi on osa toimintaa ja tapahtuu yhdessä lapsen, huoltajien ja ryhmän aikuisten kanssa. Arvioinnissa huomioidaan lapsen mielikuvat, muistot, tuntemukset ja odotukset. Siinä huomioidaan lapsen ikä, kehitystaso, aikaisemmat kokemukset sekä tämänhetkinen elämäntilanne. Aikuisen tehtävänä on tehdä näkyväksi lapsen oppiminen. Oppimista tapahtuu kaikissa elämäntilanteissa.

Esiopetuksessa: Lapsen arviointi on kokonaisvaltaista ja kannustavaa, lapsen vahvuuksia korostavaa. Arviointi on sanallista ja perustuu lapsen omiin tavoitteisiin. Opettaja yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa osallistuu arviointiin ja uusien tavoitteiden asetteluun. Tavoitteet kirjataan lapsen esiopetuksen suunnitelmaan.

3.4.2. Lapsen itsearviointi

Itsearviointi vahvistaa lapsen tietoisuutta omasta oppimisesta, edistää kasvua ja vahvistaa lapsen itsetuntemusta. Lapsen itsearviointitaidot kehittyvät, kun hänen kanssaan keskustellaan kehittymisestä ja oppimisesta ja siitä, miten näihin taitoihin on päästy. Lapsen henkilökohtaisen / itsearvioinnin rinnalla on tärkeää, että yhdessä arvioidaan lapsiryhmän toimintaa ja kehittymistä.

Päiväkoti Nuotissa on lapsilla käytössä omat kasvun kansiot. Se on tärkeä itsearvioinnin väline. Kasvun kansio koostuu lasten töistä, aikuisen keräämistä dokumenteista (mm. tarinat, äänitteet, videot) sekä valokuvista. Kasvun kansiossa näkyy lapsen oppiminen ja kehittyminen. Pyrimme siihen, että lapsi osallistuu itse kansion kokoamiseen ja omien töiden esittelyyn.

Kasvun kansio on hyvä pohja arviointikeskustelulle lapsen, huoltajien ja ryhmän aikuisten kesken. Lapselle on tärkeää, että hän saa esitellä omia töitään ja iloita osaamisestaan.

Esiopetuksessa: Kasvun kansio antaa laajan ja monipuolisen kuvan lapsen oppimisesta ja kehityksestä ja on hyvä jatkumo lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetuksen puolelle.

Esiopetusvuoden päätteeksi lapselle annetaan osallistumistodistus.

3.5. Tukipalvelut

Päiväkoti Nuotin henkilökunta haluaa turvata jokaiselle lapselle mahdollisuuden tasapainoiseen ja kunkin lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä tukevaan päivähoitoon.

Yhteistyössä perheiden kanssa sovitaan päiväkodissa tapahtuvien varhaisten tukitoimien käytöstä ja ohjataan mahdollisten ulkopuolisten tukipalvelujen piiriin.

Luonnollisina yhteistyökumppaneina ovat neuvola ja sosiaalitoimi sen laajemmassa merkityksessä.

Olemme vanhempien luvalla säännöllisessä yhteydessä erityispäivähoidon kiertävään erityislastentarhanopettajaan, terveystoimen puheterapeutteihin ja yksityisiin puhe- ja toimintaterapeutteihin.

Tärkeää on myös yhteistyö lasta tutkiviin ja kuntouttaviin tahoihin esim. HUS-sairaalaan.

Monikulttuuristen perheiden kanssa yhteistyötä tehtäessä ovat käytössämme tulkkipalvelut, suomi toisena kielenä opettajan (S-2) palvelut ja mm. kirjallista materiaalia toimintamme tueksi.

Esiopetuksessa: Esiopetusikäisillä yhteistyö esiopetuksesta vastaavan henkilökunnan ja lapsen tulevan koulun kanssa korostuu. Lähimpinä yhteistyökumppaneina ovat Pukinmäen ala-aste, Pukinmäen peruskoulu ja Soinisen koulu. Oppilashuoltotyöryhmän (OHR) ja alueellisen erityisopettajan (AERO) kautta välitämme tietoa koululle erityisopetuksen tarpeesta.

Nuotin henkilökunta saa tukea omaan kasvatukseen ja opetustyöhönsä päiväkodissa toimivalta RELTO:lta (kts. erityinen tuki). Henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan erilaisiin koulutuksiin. Henkilökunnalla on myös mahdollisuus anoa työnohjausta ja konsultaatiota.

4. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN HOITO, KASVATUS JA ESIOPETUS

4.1. Erityinen tuki

Päiväkoti Nuotissa erityistä hoitoa ja kasvatusta saavat lapset, jotka fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen kehityksensä tueksi tarvitsevat yksilöllisiä hoidollisia, kasvatuksellisia ja opetuksellisia toimenpiteitä. Kullekin erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma/lapsen esiopetuksen suunnitelma ja lisäksi kuntoutussuunnitelma (rakenteelliset tukitoimet) yhdessä lapsen perheen kanssa ja yhteistyössä muiden lasta kuntouttavien tahojen kanssa.

Toimintamme tähtää siihen että, jokaisella päiväkotiki Nuotin lapsella olisi mahdollisuus tarvitsemiinsa tukitoimiin sekä kasvussaan että oppimisessaan. Päiväkotiki Nuotissa toimii resurssierityisopettaja (Relto). Relto-malli on erityinen tukitoimi selkeästi määriteltyä viittä erityistä tukea tarvitsevaa lasta varten. Kyseessä on inklusiivinen (resurssit tuodaan lapsen lähelle) varhaiserityisopetus tavallisessa päiväkodissa. Mallilla pyritään myös siihen, että erityistä tukea tarvitseva lapsi voisi toiminnallisesti liittyä lähipäiväkotinsa vertaisryhmään ja kokea olevansa ryhmänsä täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on myös, että lapsiryhmien työntekijät saavat tietoa ja tukea niin paljon, että voivat päiväkodin arjessa kuntouttaa lasta.

Päiväkodissa toimii myös integroitu erityisryhmä, jossa on erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia yhdessä tukilasten kanssa. Ryhmässä toimii kaksi erityislastentarhanopettajaa, lastenhoitaja ja erityisavustaja. Tarvittaessa tukitoimenpiteitä käyvät antamassa puheterapeutit, toimintaterapeutti ja mm. perheneuvolan psykologi ja sosiaalityöntekijä.

Integroidun erityisryhmän toiminta on normaalia päivähoidon toimintaa, sisältäen kullekin lapselle kuntoutussuunnitelmassa sovitut opetukselliset, kasvatukselliset ja hoidolliset tukitoimenpiteet.

4.2. Esiopetus erityisopetuksessa

Esiopetusikäiselle erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan lapsen henkilökohtaisen opettamisen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) yhdessä perheen ja lasta kuntouttavien tahojen kanssa. Esiopetusta annetaan myös pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluville viisivuotiaille lapsille. Lapsen esiopetus toteutetaan siten, että kuntouttava toiminta tukee hänen oppimismahdollisuuksiaan ja vahvistaa onnistumisen kokemuksia. Esiopetus ja kuntouttava toiminta pyritään suunnittelemaan strukturoidusti siten, että lapsen päivästä muodostuu mielekäs kokonaisuus.

Oppimisympäristö pyritään rakentamaan mahdollisimman rikkaaksi, jotta se palvelisi jokaisen lapsen yksilöllistä kehittymistä. Esiopetuksen tavoitteena on,

että lapsi voi mahdollisimman täysipainoisesti osallistua päiväkodin yhteiseen esiopetustoimintaan. Jatkuva seuranta ja arviointi tukevat lapsen siirtymistä myöhemmin hänelle soveliaimpaan koulumuotoon.

5. KIELI- JA KULTTUURIVÄHEMMISTÖJEN OPETUS

5.1. Monikulttuurinen opetus

Päivähoidon aloitus on lapsille ja perheille jännittävä ja uusi asia.

Tutustumisajan käyttäminen ja siitä tiedottaminen monikulttuurisille perheille on meille haaste.

Pyrimme tarjoamaan kaikille mahdollisuuden aloituskeskusteluun joko kotona tai päiväkodissa jo ennen hoidon aloittamista Tulkin käyttäminen voi olla tarpeellista sekä henkilökunnalle että vanhemmille. Jokaiselle lapselle tehdään yhteistyössä perheen kanssa oma varhaiskasvatussuunnitelma. Tässä suunnitelmassa huomioidaan lapsen kulttuurinen tausta, kielitaito sekä toiveet ja odotukset, joita varhaiskasvatukselle asetetaan. Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Oman kulttuurin tuntemus luo perustan myönteiselle suhtautumiselle muihin kulttuureihin.

Päiväkoti Nuotissa noudatetaan suomen kielen opettamisessa Helsingin kaupungin päivähoidon suomi toisena kielenä (S-2) –suunnitelmaa. Siihen liittyviä kielikerhoja tai muuta vastaavaa toimintaa on yli 3-vuotiaiden lasten ryhmissä viikoittain. Suunnitelmaan liittyvät myös suomen kielen havainnointilomake ja kielen kehitystä kartoitamme lapsen maailmaan sopivalla ”Kettutestillä”. Osa lapsista ehtii päiväkotiaikanaan tutustumaan myös vaativampaan ”Lumiukkotestiin”. Edistymistä ja havainnointia seuraamme yhdessä vanhempien kanssa keskustellen ja varhaiskasvatussuunnitelmaa täydentäen.

Lapsen identiteetin rakentumisessa on tärkeää, että hänen kulttuurinsa kuuluvia asioita arvostetaan. Ryhmän monikulttuurisuus otetaan huomioon

ryhmän opetuksen ja toiminnan sisältöjen suunnittelussa ja toimintatavoissa. Lasten moninaiset tavat näkyvät arjen toimissa kuten pukeutumisessa, ruokailussa, lepohetkillä, WC- ja peseytymistilanteissa, liikunnassa ja juhlissa. Kulttuurinen monimuotoisuus on rikkaus ja samalla haaste. Ymmärtämisen ja oppimisen tukena käytämme paljon kuvia ja hyvää suomen kieltä. Opetusmenetelmiä ovat leikki, lorut, laulut, sadut, teatteri, tarinat, kuvat, keskustelu. Annamme mahdollisuuden jokaisen omalle ilmaisulle – kuuntelemme, rohkaisemme ja kannustamme.

Esiopetuksessa tehdään lapsen esiopetuksen suunnitelma (LEOPS), johon kirjataan yhdessä vanhempien kanssa oman äidinkielen ja suomen kielen kehittymisen taso ja tuki. Edelleen täydennetään havainnointilomaketta, joka siirtyy LEOPSin mukana kouluun.

Päiväkoti Nuotissa toimivilla aikuisilla on suuri merkitys lapsen kulttuuri-identiteetin muovaajina ja perheiden kasvatuskumppaneina. On tärkeää tiedostaa, että jokainen kasvattaja heijastaa toiminnassaan omaa kulttuuriaan, sen arvoja ja arvostuksia. Pyrimme avoimeen keskusteluun niistä, silloin kasvatuskumppanuus voi syventyä ja todella tukea lasten kehitystä parhaalla mahdollisella tavalla

5.2. Erityiseen pedagogiseen järjestelmään tai periaatteeseen perustuva varhaiskasvatus ja esiopetus

5.2.1. Kielikylpyryhmä Musikanter

Päiväkoti Nuotissa toimii kokopäiväinen ruotsinkielinen kielikylpyryhmä. Ryhmän lapset valitaan suomenkielisistä perheistä. Kielikylpyhenkilökunta käyttää ainoastaan ruotsin kieltä kommunikoidessaan lasten kanssa ja suomenkieltä vanhempien kanssa. Lapset voivat käyttää molempia kieliä. Lasta kannustetaan käyttämään kielikylpykieltä. Suomenkielinen ympäristö tukee lapsen äidinkieltä, identiteettiä ja kulttuuria.

Vanhempien merkitys kielikylpylasten kielenkehitykselle on keskeinen. Heidän vastuullaan on lapsen ensimmäisen kielen eli suomen kielen tukeminen.

Kielikylvyn tavoite on ns. toiminnallinen kaksikielisyys, niin että lapsi osaa käyttää molempia kieliä kaikissa arkipäivän tilanteissa. Kielikylvyn tulisi jatkua koulussa kielikylpyluokassa. Ryhmän toimintatavat ja kasvatustavoitteet noudattavat pk. Nuotin varhaiskasvatussuunnitelmaa ja toiminta-ajatusta.

Kielikylvyssä lapsi oppii ruotsia kaikissa arkipäivän tilanteissa. Ruokailu, pukeminen ja työtehtävät ovat tärkeitä oppimistilanteita ohjatun toiminnan lisäksi. Kielen omaksumisen apuvälineinä käytämme kuvia, kirjoja, lauluja, loruja, ilmeitä ja eleitä. Toiminnan sisällön suunnittelussa otetaan huomioon aiheet, jotka koskettavat ja kiinnostavat lasta esim. koti, luonto ja eläimet.

Kielen oppimisen kannalta on tärkeää, että toiminnoista mahdollisimman moni tapahtuu pienryhmissä. Leikki- ja työpisteet ovat keskeinen osa toimintaa. Aikuisen roolina eri pisteissä on välittää ko. sanastoa.

Vierailut ja retket ovat olennainen osa kielikylvyn toimintaa. Vierailuja tehdään paikkoihin, joissa on ruotsinkielistä henkilökuntaa ja opastusta esim. museot, näyttelyt, uimakoulu jne. Lapsella on silloin mahdollisuus kommunikoida kielikylpykielillä. Käymme myös teatterissa ja elokuvissa. Näin lapsi näkee, että ruotsia käytetään muuallakin kuin päiväkodissa. Retkien tarkoituksena on myös kartuttaa lapsen kielikylpykielen sanastoa niin että kieli ei muodostuisi vain päiväkodissa käytettävästä sanastosta.

Esiopetuksessa: Lapsia kannustetaan enenevässä määrin kommunikoimaan ruotsinkielellä.

6. VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAADINTA JA TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI

Päiväkoti Nuotin varhaiskasvatussuunnitelma sisältää kuvauksen toimintaympäristöstä, yhteisesti sovitut arvot ja toiminta-ajatuksen, näkemyksen lapsesta ja oppimisesta, toimintaperiaatteet, toiminnan tavoitteet ja sisällöt, tukitoiminnan, erityisen toiminnan sekä arvioinnin.

Toimintaympäristössä on kuvattu ja kartoitettu päiväkodin ulkoista kuvaa sekä sisäistä toimintakykyä. Arvokeskusteluissa yhteisö on selkeyttänyt käsitystään siitä, mitkä seikat ohjaavat arjen työtä. Toiminta-ajatus puolestaan liittyy ja sitouttaa jäsenet yhteiseen perustehtävään.

Tavoitteet ja sisällöt muodostavat kokonaisuuden, jonka painotukset määräytyvät käytännön toiminnaksi huomioiden kunkin ikäryhmän kehitysvaiheen, lähikehitysalueen, mielenkiinnon kohteet, asian, tieto- ja taitosisällön, oppimisympäristön sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen.

Päiväkoti Nuotin varhaiskasvatussuunnitelmassa näkyvät ne toimintaperiaatteet, joilla toiminta tässä päiväkodissa toteutuu. Esiopetuksen osuutta varhaiskasvatussuunnitelmassa täydennetään vuosittain laadittavalla toimintasuunnitelmalla. Toimintasuunnitelmassa kerrotaan esiopetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista sekä toiminnalle asetetuista painopistealueista. Toimintasuunnitelman toteutumista arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Arvioitu toimintasuunnitelma on yksikön esiopetuksen toimintakertomus.

Varhaiskasvatussuunnitelman arviointi, seuranta ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Suunnitelma on elävä, muuntuva ja kehittyvä. Se ottaa huomioon myös yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Arvioinnin tavoitteena on vuorovaikutustaitojaan ja toimintaansa kehittävä työyhteisö. On tärkeää pohtia yhdessä, miten on onnistuttu ja miksi.

Päiväkoti Nuotissa toimintaa arvioidaan ja kehitetään kuuntelemalla lapsia ja heidän vanhempiaan vapaissa tai teemoitetuissa keskusteluissa

(varhaiskasvatussuunnitelma- sekä lapsen esiopetussuunnitelmakeskustelut), kyselyillä jne. Itsearviointi on oleellista yhteisön arvioinnissa. Sitä tapahtuu päivittäin, yhteisön ja lapsiryhmien viikkopalavereissa, kuukausittain kehitymisilloissa, puolivuositain kehittämispäivissä, sekä henkilöstön kehityskeskusteluissa.

7. PROESSIN KUVAUS

Suunnitelmaa valmisteltiin toimintavuodesta 2001 lähtien, jolloin laadittiin Nuotin esiopetussuunnitelma. Ajatuksena oli saada aikaan yhdistetty varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma. Osioita työstettiin pienryhmissä, kehitymisilloissa sekä poimittiin Nuotin Laatumäkirjasta. Vuodesta 2003 Nuotissa on toiminut OPS-työryhmä, johon kuuluu päiväkodin johtaja ja yksi edustaja jokaisesta lapsiryhmästä. Työryhmä laati aikataulun ja työjärjestyksen, valmisteli välitehtäviä ryhmiin, kokosi luonnoksia ja teki valmiin tekstin arvioitavaksi. Työstettyjä osioita käsiteltiin kehitymispäivinä, kehitymisilloissa ja pedagogisissa infoissa. Työryhmän työ jatkuu yhä.

Varhaiskasvatussuunnitelman äidinkielen osuutta työstettiin toimintavuonna 2003-2004. Aluksi tehtiin henkilökunnalle kysely (liitteenä), jonka jälkeen työryhmä muokkasi tekstin. Sitä käsiteltiin ja tarkistettiin koko henkilökunnan kehitysisilloissa tammikuussa, samalla avattiin keskeiset sisällöt ja menetelmät käytännön tasolle. Toukokuussa äidinkielen osuus esiteltiin vanhemmille toiminnallisena näyttelynä: valokuvien, videoesityksen, lasten töiden, pelien ja erilaisten toimintavälineiden avulla. Vanhemmille annettiin mahdollisuus kommentoida ja esittää muutostoiveita.

Matematiikan osuutta valmisteltiin toimintavuonna 2004 - 2005. Alkukyselyt tehtiin sekä henkilökunnalle että lasten vanhemmille (liitteenä). Kummastakin kyselystä saimme runsaasti aineistoa tekstin muokkaamiseen. Tutustuimme ammattikirjallisuuteen ja valitsimme sisältöjen jaotteluun avuksemme kirjan Ikaheimo-Aalto-Puumalainen: Opi matematiikkaa leikkien.

Työryhmä muokkasi tekstin, jota avattiin ja työstettiin koko työyhteisön voimin pedagogisissa infoissa. Toukokuussa matematiikan osuus esiteltiin vanhemmille ja koulun opettajille kuten äidinkielen osuus edellisenä vuonna. Molemmista näyttelyistä saimme paljon positiivista palautetta. Toimintamme tuli näkyväksi sekä henkilökunnalle että vanhemmille. Akateeminen termistö kohtasi käytännön leikin, vanhempien näkökulma alkukyselyn vastauksista näyttelyiden kommentteihin laajeni valtavasti.

Syksyllä 2004 mietimme päiväkodin toiminta-ajatusta, joka oli pohjana kevään 2005 arvojen työstölle. Myös silloin vanhemmat vastasivat kyselyyn (liitteenä) lisäten omat ideansa henkilökunnan tärkeinä pitämiin arvoihin. Tältä pohjalta tehty arvokeko esiteltiin toiminnallisina iltapäiväkahveina ulkona tai sisällä. Vanhemmat keskustelivat keskenään ja henkilökunnan kanssa sekä kommentoivat tekstiä. Keskustelu oli vilkasta, vanhempien ja henkilökunnan yhteinen arvomaailma vahvistui. Tekstin lopullinen muoto syntyi kehittämispäivänä Lammassaassa.

Syksystä 2005 kevääseen 2006 tehtiin eettisen- ja uskontokasvatuksen osuutta. Tällä kertaa kyselystä oli mahdollisuus saada myös somalinkielinen versio. Osio aiheutti henkilökunnalle paljon pohdintaa ja mietimme omaa suhdettamme uskoon ja velvollisuutta opettaa sitä päiväkodissa sekä kotien kantaa uskonnonopetukseen. Tutustuimme lapsille suunnattuun uskonnolliseen kirjallisuuteen. Lopullinen käsittely koko työyhteisössä tapahtui syksyllä 2006.

Toimintavuonna 2006-2007 muutimme strategiaa ja jaoimme koko talon henkilökunnan pienryhmiin. Käsittelyn alla olivat luonnontieto ja ympäristö, historia ja yhteiskunta, liikkuminen, musiikki ja kuvataide. Pienryhmien tuotokset käsiteltiin kehittämisilloissa. Kommenttien pohjalta ryhmä teki muutoksia ja lopulliset tekstit hyväksyttiin maaliskuussa 2007.

Samaan aikaan erityisryhmä työsti erityispäivähoidon kuvauksen, kielikylyryhmä oman toimintansa kuvauksen. Osa työryhmästä työsti kädentaitojen, monikulttuurisuuden ja kasvatuskumppanuuden osiot.

Terveysosuutta työstettiin koko työryhmän voimin. Alkutekstit, arviointi ja koulun kanssa tehtävä yhteistyö päivitettiin kaiken muun ohella keväällä. Työryhmä istuu nyt prosessin kuvauksen ja sisällysluettelon tarkistamisen jälkeisissä tunnelmissa. Loppusuora hämöttää ja aikainen kevätaurinko lämmittää selkää!